

REISVERHALEN UIT SURINAME

Dit is **versie 1.0**.

[Klik hier](#) om gratis de nieuwste versie te downloaden van dit e-book.

Copyright

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Esther Lijkwan verveelvoudigd of openbaar gemaakt worden door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is of voor het ondernemen in enig dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift (al of niet in digitale vorm of online)

Tegen overtreders zullen altijd juridische stappen worden ondernomen.

Belangrijk!!

Het is wel toegestaan om dit boek door te verkopen tegen welke prijs je maar wilt of gratis weg te geven, zolang de inhoud ongewijzigd blijft.

Plaats dit e-book op je website als cadeautje, geef het aan de leden van je mailinglijst of verkoop het op advertentiesites of ebay.

Download [hier](#) de nieuwste versie van het e-book.

Wil je ook naar Suriname op vakantie of stage? En goed voorbereid op stap en geld uitsparen? Of gewoonweg alles weten over dit mooie land?

Lees dan de meest recente en update reisgids van Esther Lijkwan: (klik op de onderstaande [blauwe](#) titel van het boek)

[“Colourful Suriname de longen van de aarde”](#)

Wil je gratis tips en feiten en cadeautjes over Suriname ontvangen in een gratis nieuwsbrief, [klik hier](#) en meld je aan.

Reisverhalen uit Suriname

Inhoud

De bruiloft in Suriname

geschreven door Liefya

Op weg naar de bruiloft.....	5
Op bezoek bij oude bekenden.....	10
Nieuw Amsterdam.....	13
Op bezoek bij de Indianen.....	18
Naar Cayenne-Frans Guyana.....	20
Vertrekken via Guadeloupe.....	23

Richting Oreala en Apoera

geschreven door Esther Lijkwan.....25

Holle Bolle Gijs

geschreven door Erna van de Huygevoort.....35

Fragmenten van Suriname 2001

Paramaribo- Commewijne-Wageningen / Nickerie- Jungletour

geschreven door Jantine Pinas-van Dam

Ter nagedachtenis aan Mevr. Jeanne Koenraadt overleden 28-07-08

Dag 1 Paramaribo	39
Dag 2.....	40
Dag 3 Commewijne	41
Dag 4.....	42
Dag 7 Wageningen en Nickerie	43
Dag 8.....	44
Dag 10.....	45
Dag 11.....	46
Dag 14 Jungletour	47
Dag 15.....	48
Dag 16.....	49
Dag 17.....	51
Dag 18.....	54
Dag 21.....	55

Noortje

geschreven door Esther Lijkwan.....57

gebaseerd op herinneringen van Frans Garnier

De bruiloft in Suriname

Geschreven door Liefya

Op weg naar de bruiloft

Om half 11 kwamen we aan op het vliegveld van Cayenne, Frans Guyana. Jan en ik wilden eerst naar de wc, voordat we langs de douane zouden gaan.

We bleken de laatsten te zijn die de luchthaven verlieten: zelfs de douane was al verdwenen. We stonden met onze bagage op een bijna verlaten vliegveld.

Op onze terugreis, om halfzes 's morgens zou het vliegveld nog meer verlaten zijn. Ik heb daar toen een mooie geluidsopname gemaakt van de vogeltjes in de palmbomen vóór op het plein van het vliegveld.

Onze bagage werd trouwens toen ook niet gecontroleerd.

De laatste paar auto's zagen we vertrekken. We keken nog of er een bus stond, maar nee. En mijn blik werd getrokken naar de enige taxi die er over was.

Maar Jan liep gauw naar het begin van de openbare weg en zei dat hij geen zin had om een taxi te betalen. Ik zette mijn weekendtas op de grond en rommelde nog wat aan terwijl Jan zijn duim in de hoogte stak. Ik zelf dacht ondertussen nog.

“Straks is die taxi toch de laatste auto.”

Maar Jan zei; “Steek ook je duim eens op.”

En dat deed ik dan maar.

De voorlaatste auto die van het vliegveld verdween stopte bij ons en bracht ons, heel aardig, naar hotel Central in het slapende Cayenne. Jan had gelijk met te gaan liften. Nu konden we tenminste een lekker hotel betalen. Er was airconditioning, die niet te hard aanstond en een lekker bed.

De volgende morgen gingen we op zoek naar de Place des Palmistes, (handlezers, dacht ik, hoewel er veel palmbomen stonden.) Vanuit waar de busjes zouden vertrekken naar St. Laurent.

Na even zoeken vonden we de busjes echter op een andere plek. 35 Euro was de vaste prijs naar de Marowijne, de grensrivier met Suriname.

Het busje zou pas vertrekken als het vol was. Gelukkig hoefden we maar een uur te wachten. Dat kan soms wel een halve dag duren. Om 10 uur waren we vertrokken en vóór 1 uur werden we in St. Laurent afgezet bij het Franse douanekantoor aan de rivier.

Rond die tijd gingen de scholen uit in St. Laurent. De leerlingen hebben daar als uniform een spijkerbroek of spijkerrok met een rood T-shirt aan. In Suriname zouden we later zien dat ze een spijkerbroek/rok met een lichtblauw overhemd met korte mouw droegen, de middelbare school dan; de basisschoolleerlingen droegen een groen/blauw gekleurd bloesje.

We stapten in een korjaal, een langwerpige open houten boot met een grote buitenboordmotor achterop. In vijf minuten was het aan de overkant. Daar, aan de Surinaamse kant, werden we belaagd door een horde buschauffeurs, die ons allemaal snel naar Paramaribo wilden brengen. Jan sprak iets af met een chauffeur.

Maar ik moest eerst weer naar de wc. Een vrouw stond meteen op uit het busje en wilde me wel naar een toilet brengen.

Ik zei tegen Jan dat ik toch ook eerst wel wat van Albina, zo heette het stadje, wilde zien. En Jan verklaarde dat hij door de mensen meegesleept werd en vergat dat we voor ons plezier de tocht via Frans Guyana maakten.

We vonden een leuk restaurantje met een schone wc. Jan ging bellen naar onze vrienden Marcia en Jacob. De laatste vertelde hem dat we moesten opschieten: de bruiloft was twee dagen vervroegd! Om vijf uur moesten we al in de kerk zijn. Het was toen halftwee. Wij zijn snel weer opgestaan. Het busje dat we zouden pakken was verdwenen.

Er stond natuurlijk alweer een andere chauffeur klaar die ons verzekerde dat hij meteen zou vertrekken. Dat was wel zo, maar hij moest eerst nog wat omtrekkende bewegingen maken plus ook nog iemand erin en eruit laten en weer een ander erin en even langs het politiebureau brengen, waar heel veel belangrijke dingen besproken moesten worden.

Alles bij elkaar duurde dat een half uur. En wij zaten op hete kolen vanwege de bruiloft. Jan besloot ook nog even op het bureau te kijken en meldde bij terugkomst dat de politie hem had verzekerd dat het nog maar vijf minuten zou duren. Ik las later in de Surinaamse krant, *De Ware Tijd* dat, dat politiebureau werkelijk gebrek aan alles heeft. Er is geen computer en geen bed voor als er iemand 's nacht op het bureau moet blijven.

Ondertussen durfde ik wel, zoals de vrouwen die voor mij in het busje zaten een zakje met afval naar buiten te gooien. Ik zal niet die reis in de

trein in Pakistan vergeten, waarin ik het niet over mijn hart kon verkrijgen het afval op de vloer te gooien. Waarna ik dus later met het afval in mijn tas zat en de trein door een schoonmaker schoongeveegd was.

Het was niet zo'n best busje; de vering deed het niet zo goed. Maar de chauffeur scheurde wel. Ik zat achterin en ik kon niet met mijn voeten op de grond. Bovendien was de weg niet zo best—volgens Jan véél beter als vier jaar geleden. Maar ik vloog dus bij elke bobbel in de lucht, bijna tegen het dak aan.

Er was ons verzekerd dat we om vier uur in Paramaribo zouden zijn. En jawel we stonden ruim op tijd voor het mooie, houten kerkje.

Terwijl de bus de stad binnenreed, hadden we schone kleren aangetrokken. Bezweet van de reis, maar een douche zat er niet meer in.

Ik heb nog op het kerkplein mijn ogen een beetje opgemaakt. Jan was niet geschoren, maar toch zagen we er nog redelijk uit.

De huwelijksinzegening was aandoenlijk, vooral natuurlijk omdat Jacob en Elvie eindelijk in Suriname konden trouwen, na alle obstakels die ze overwonnen hadden. De ene helft van de kerk gevuld met de bosnegerfamilie. Aan de andere kant een paar blanken, de moeder van Jacob en zijn tante, een vriendin van zijn moeder en Jan en ik.

De pastoor deed erg zijn best; ik merkte wel op dat er niet een hele mis gedaan werd - ik geloof dat er een paar problemen waren geweest met het lid zijn van de kerk of zo, maar ik weet het niet zeker. De pastoor hoopte echter dat het goed zou gaan met Jacob en Elvie, die uit zo verschillende culturen kwamen. "Ze moesten zich altijd, bij ruzies en zo, herinneren dat ze elkaar uit liefde het jawoord hadden gegeven."

Belangrijk was ook dat ze kindertjes zouden maken, want dat was de bedoeling van God met het huwelijk.

Jan mocht getuige zijn. Daar was hij erg verguld mee.

Weer buiten de kerk stond er een leuke, kleine drumband te spelen. En er stonden een heleboel scouts toe te kijken. Die konden niet stil blijven staan bij de muziek van de trommels en dansten zo'n beetje heen en weer.

We werden met auto's naar de feestzaal van de CLO gebracht, de 'landsdienarenvakkbond', want daar zou het feest zijn. Er werd een hele grote geluidsinstallatie binnen gebracht, we kregen hapjes te eten en tenslotte de taart en champagne voor Jacob en Elvie.

Ook kregen we het typische gemberbier en stroop te drinken. En toen begon het dansen. Iedereen danst mee, groot en klein, van 1 jarige peuters tot oma's. Het meest heb ik genoten van de lange dans van Jacobs moeder met de vader van Elvie.

We hadden nog geen slaappleats, maar werden door iemand voor één nacht naar een goedkoop hotelletje gebracht. We hebben er goed geslapen, maar zijn de volgende dag verhuisd naar een beter appartement.

Op bezoek bij oude bekenden

Toen we 's morgens wakker werden had Jan als eerste een kop koffie en een krant nodig. In de krant had hij een advertentie voor een appartement zien staan. Hij belde meteen. Het klonk goed en we zouden er om twaalf uur zijn.

Toen zijn we eerst naar de waterkant gegaan. Jaren geleden at Jan altijd bij Uncle Ré. Hij wilde kijken of die ouwe vriend van hem daar nog was. Ja hoor, die was er en hij keek vergenoegd dat Jan weer in het land was.

We hebben er koffie en thee gedronken en toen zijn we richting Fort Zeelandia gelopen. Ik was helemaal verbaasd. Ik wist wel dat er in Suriname oude houten huizen van de zeventiende eeuw stonden

Maar ik had niet kunnen vermoeden dat bijna de helft van Paramaribo, (tenminste de helft van wat ik gezien heb) uit mooie oude houten huizen bestond. Het allermooiste vond ik de kleine huisjes van de eerste bevrijde slaven.

De huizen in de omgeving van fort Zeelandia zijn mooi gerestaureerd. Het ziet er indrukwekkend uit.

We staken de weg over naar de Palmentuin. Het was zondagochtend, nog vrij vroeg. We waren de enigen in de tuin. Overweldigend was het gezang van de vogels daar. We hoorden er niks anders dan de vogels, Het was alsof alleen wij en 50 soorten verschillende vogels op aarde waren.

Na de palmentuin liepen we richting hotel Torarica. We zijn door het hotel naar achter, naar het zwembad gelopen. Ik merkte op dat het toch niet zo erg chic was.

Achter het zwembad stonden wat grote vogelkooien met mooi papegaaien erin. Er was een huis tegenover het Torarica hotel, dat vroeger door Erwin de Vries, de beeldhouwer als atelier was gebruikt. Jan had daar later een tijdje gewoond met zijn zoon Jandrik. Jan vertelde dat hij daar een hoop oude tekeningen en andere kunst van Erwin bij elkaar heeft geraapt en geordend. “Gered van verrotting”. Hij heeft ze daarna naar Erwin gebracht.

In de lobby van het hotel zocht Jan in het telefoonboek het telefoonnummer van Erwin de Vries op. Hij was thuis en we waren welkom. We zijn met een taxi naar Erwin gegaan. Zijn ex was ook in huis. Ze scheen niet erg blij met onze komst te zijn, Maar schonk ons wel wat te drinken in. Ik verbaasde me over het aantal kunstwerken dat her en der verspreid in huiskamer en op het terras en in de tuin stond.

Onder de trap lagen bronzen koppen van onder andere Den Uyl en Edgar Davids en nog veel meer beroemdheden. Het was erg gezellig om met Erwin te kletsen. En we zaten mooi op het terras achter zijn huis dat uitkijkt op de rivier. Hij beloofde Jan om eens een tekening van mij te maken. Ik dacht: “Ja, als dat er dan ooit van komt”—maar wel leuk om te weten dat het wel de bedoeling was.

Toen we vertrokken zijn we een eind terug gelopen langs een aantal dure woningen, onder andere van de Nederlandse ambassadeur en het huis van Jules Wijdenbosch, waar hij waarschijnlijk nooit in gewoond heeft.

Jan herinnerde zich dat een eind verderop een taxibedrijf was, tenminste een woning van iemand die taxi reed. En jawel hoor. Daar stond een taxi. Er tegenover woonde de dokter die toen Jan doodziek en straatarm in Suriname was hem 85 gulden had gegeven om dure, levensreddende medicijnen te kunnen betalen. De dokter bezoeken stond op ons programma maar we hadden er geen tijd meer voor.

Jan en de taxichauffeur meenden zich elkaar te herinneren. En toen Jan even de auto uit was begon de chauffeur over meneer Jan. Ja, vroeger had hij ook voor Jan gereden. Hij heette zelf Sunil en heeft ons verder de hele week rondgereden.

Het appartement was snel geregeld en toen gingen we eerst naar Marcia , die op het punt stond te bevallen. Marcia was onvoorstelbaar gelukkig dat ze Jan zag. Haar moeder was erg blij en Jan straalde. We dronken stroop en aten koekjes. Toen hebben we Marcia nog naar haar vriend gebracht.

En 's avonds hebben we gegeten in het tentje aan de waterkant.

Nieuw Amsterdam

's Morgens zijn we vanaf ons appartement aan de Anamoeweg met bus 10 naar de grote markt gegaan. Natuurlijk keek ik mijn ogen uit naar alle groenten, kruiden en fruit. We hebben een hoeveelheid fruit gekocht waarvan ik alleen de manja (mango) kende. Zuurzak, cashew (de vrucht!) ronde gele vruchten, zuur, maar wel lekker, Surinaamse kersen en het was knipa-tijd, dus die heb ik ook gegeten.

In de grote markt gingen we eerst op zoek naar een Javaans eethuisje. We wilden graag Saotosoep eten. Dat was de moeite waard. Saotosoep vind ik lekker.

Daarna zijn we bij de West, de tweede krant van Suriname en het vroegere werk van Jan wezen kijken. De oude collega's van Jan vonden het erg leuk om hem weer te zien. Vooral 'Meneer Boyd', de oude knip- en plakker. De West werd nog steeds, zoals een schoolkrant met knippen en plakken in elkaar gezet. Maar we hoorden dat het toch echt zou gaan gebeuren: helemaal met de computer.

Maar zover was het nu dus nog niet. We zeiden nog een keer terug te komen bij het ter perse gaan van de krant, tegen vijf uur 's middags. Omdat dan Findlay, Jan's oude baas en de hoofdredacteur van de krant, bij de persen zou staan, er een krant uit zou pikken en eigenhandig controleren.

Tegen één uur gingen we naar de Waterkant om met een tentkorjaal de rivier over te steken. De bootjes voeren af en aan, want de scholen waren net uit. Een stuk of 30, 35 passagiers voeren mee. We werden aan de overkant afgezet en zochten daar een busje richting Nieuw-Amsterdam op.

Het was erg heet. Het busje was pas half vol. En Jan zweette als een gek en kon zijn lange benen niet kwijt. Dus hij stapte even uit. Gelukkig kon hij op het laatste moment nog net mee en zat hij een beetje voorin waar hij iets meer beenruimte had.

We reden langs Jans oude huis in Meerzorg, wat op dat ogenblik leegstond, langs zijn vroegere supermarkt en zijn grote vriend, buurman Nassir, richting Lust en Rust. We stapten uit en hadden een wandeling van een uur over een zandpad in de verzengende hitte voor de boeg. Maar het was een mooie tocht, mooie huizen, mooie planten en bloemen. Bomen met telkens weer andere vruchten. Kostgrondjes (Moestuintjes van de mensen)

Er was werkelijk genoeg te zien. Om niet te vergeten de eeuwenoude, afgedankte auto's die soms bij de huizen stonden, begroeid met soms bomen er in. Ik heb vergeten een foto te nemen van de planten die in de elektriciteitsdraden groeiden.

Halverwege kwamen we bij een absoluut enorme boom. Het interessante van de bomen is dat er een hele wereld van parasitaire planten op leeft.

Die planten zijn bij ons in Nederland dan meestal gewaardeerde kamerplanten, zoals bijvoorbeeld de gatenplant.

Toen we ongeveer op het einde van het pad gekomen waren, was het moeilijk voor Jan om het huisje van Bongo Charly terug te vinden. Vroeger was het een houten huisje, een beetje achteraf. Nu waren er grote nieuwe huizen omheen komen staan. En Jan twijfelde een beetje want er stond een klein stenen huisje tussen blokkendozen in. Zou dat het zijn?

Vroeger was het van hout en de binnenmuren waren allemaal beschilderd met muurschilderingen van Gladys, de vrouw van Charly. Maar toen was er al houtrot opgetreden en er was al één muur van steen gebouwd. We kwamen dichtbij het huisje en we zagen dat op de witte buitenmuur wat muziekinstrumenten geschilderd waren.

Toen de deur openging deed een grote jongen open en achter in het huis hoorde ik; “Jan!” gillen. Dat was Gladys. Ze kon er niet over uit dat Jan nu hier was. Ze had de afgelopen nacht van hem gedroomd. Ze was bang geweest dat er iets met Jan aan de hand zou zijn, misschien dood?

Ze hadden vijf jaar niets van elkaar gehoord. Ik hoef niet te zeggen dat ze beiden erg blij waren elkaar weer te zien. Bongo Charly was niet thuis. Hij was op Curacao op tournee. Charly leeft van muziek en van muziekinstrumenten maken en verkopen. Hij moppert altijd op Readytex, de winkel die hem te weinig geld ervoor geeft en zijn instrumenten veel te duur weer doorverkoopt. Er waren nu niet erg veel eigengemaakte instrumenten in huis. Hij had zo veel mogelijk meegenomen naar Curaçao.

Een muur van het huisje lag vol met opgestapelde boeken. Er stond ook nog een doos met boeken onuitgepakt. Allerhande boeken van interessant tot niks. Een broer stuurde ze op vanuit Nederland. Misschien zouden ze die wel in Suriname kunnen verkopen. Maar het lijkt erop dat de meeste Surinamers niet zoveel lezen. Vertellen doen ze wel, tories bij een djogo.

We werden door het huisje naar achter geleid. Ik had gehoord dat er een moeras was, maar het was nu helemaal droog. Het was zelfs zo droog dat het grote waterreservoir achter het huis bijna leeg was. Er stond nog een decimeter in. Wat zou ze doen als het water op is? Bidden, zei ze.

Ik heb mijn fles water maar laten staan. Later zouden we voor nog meer water zorgen. Op de terugweg moesten we wel lachen. Die twee grote kasten van huizen van de burens hadden dus ook geen water? Er is in die buurt nog geen waterleiding. Die mensen moeten dus met jerrycans water gaan sjouwen. Dat vonden we wel mooi.

Het land daar was opgekocht door Rosan, een soort projectontwikkelaar die in ruil voor al het land vier huizen voor vier kinderen van de verkoper had laten bouwen. Ik zei dat Jan ook maar eens bij die Rosan om een perceeltje moest vragen, want Jan had verteld dat hij die man ooit eens een faxapparaat had gegeven.

Weer bij de weg gekomen namen we voor de tweede maal een busje richting Nieuw Amsterdam.

In Nieuw Amsterdam zagen we mooie bomen en verder mooie houten huizen, kanonnen, koetsjes en een brandweerspuit, alles van de Hollanders uit de zeventiende eeuw.

Het allermooist was het uitzicht op zee waar de twee rivieren samenkwamen en erin uitstroomden. Jan ging er even lekker bij het kanon zitten. We liepen in verrukking en vol verbazing rond tot we ergens een heel grote kookpot zagen. Ik wilde wel een foto van Jan in die kookpot.

Hij stapt er in en deed zijn t- shirtje uit. En ik vleide me in het gras om er een mooie foto van te maken. Toen voelde ik gekriebel en daarna prikken: ik was midden in een mierennest gaan liggen.

Ik trok mijn shirt uit en probeer ze zo goed en ze kwaad als het kon van me af te slaan. Toen merkte Jan eindelijk wat er aan de hand was en kwam de kookpot uitgestapt. Toen ik eenmaal mierenvrij was en Jan mijn T shirtje uitgeslagen had, was mijn tas aan de beurt.

Jan liep op de mierenhopen af: drie soorten mieren, rode, grote zwart en kleine zwarte. Mijn tas (een soort jute) werd, zo leek het door de mieren kaalgevreten en Jan heeft zogoed en zo kwaad als het ging mijn spulletjes eruit gehaald. Gelukkig hadden we ook nog een plastic tasje, waar alles in kon. De foto van de kookpot heb ik toen maar laten zitten.

We gingen snel naar de rivier waar de bootjes naar de overkant zouden gaan. Maar we waren te laat. Er lagen alleen nog maar twee oude bootjes zonder motor erop. Bij de bushalte aangekomen vroegen we ons af of er nog wel een bus zou gaan. De zon was ongeveer onder. En het wordt heel snel donker in de tropen!

Daar stopte een autootje. We vroegen de bestuurder of hij iets wist van boten of busjes, die ons zouden kunnen brengen. Maar hij begon zonder iets te zeggen ruimte te maken voor een zitplaats achterin en met een beetje moeite kon Jan zich erin wurmen. We hebben toch nog geanimeerd zitten praten en hij heeft ons helemaal naar huis gebracht.

Daar hebben we ons opgefrist en Sunil, onze taxichauffeur gebeld voor een rit naar het ouderlijk huis van Elvie. Jacob was jarig en dat vierde hij bij Elvie's ouders thuis. Het was een heel klein huisje en er woonden veel kinderen en kleinkinderen. Helemaal propvol, maar erg gezellig. Eigenlijk te vroeg, doch op de afgesproken tijd kwam Sunil ons weer ophalen.

Op bezoek bij de Indianen

Ruim voor negen uur stond Sunil alweer al op de stoep. We zouden naar Gran Kreek gaan. Naar de ouders van een vriendin Rosita in een indianendorpje. Ik was de hele week al op zoek geweest naar een centimeter, maar kon het niet vinden. We zouden de maten op nemen van de broertjes en zusjes van Rosita. Zij woonde zelf in Amerika en wilde met kerst kleren voor de familie opsturen.

Het was nogal een eind rijden, eerst over de Kwattaweg, waar veel (door drugs gefinancierde?) paleizen staan. We wilden wat boodschappen doen onderweg voor de familie. Ze zijn behoorlijk arm.

We lieten het aan Sunil over om te beslissen wat we moesten hebben. Behalve een grote zak rijst namen we vijf flessen olie, een paar blikken vis en snoep voor de kinderen. Natuurlijk ook een paar flessen Djogo (bier) met een paar cupsen (bekers) erbij. Er zaten een paar mannen in de winkel te praten.

Het koste nogal wat moeite en gesteggel om de prijs uit te rekenen. De winkelier had aanvankelijk vergeten de rijst te berekenen. Sunil bemoeide zich ermee. En na veel overleg besloten ze wat de prijs was. Op het laatste moment zag ik ook nog een meetlint liggen. Het was er een vrolijke boel geworden, maar eindelijk waren we dan weer weg.

We moesten even zoeken naar het huisje van de familie. Toen we het gevonden hadden kwam al gauw de moeder aangelopen met een paar meisjes. Er staat in het bos een houten huisje waar de slaappleatsen zijn.

Op de buitenplaats staat een soort open hut. Het zijn palen met een rieten dak erboven. Daaronder is onder andere een kookplaats. Er hangt een hangmat en er staan twee bankjes om op te zitten. We haalden de Djogo te voorschijn. Het werd vanzelf steeds gezelliger. En de eerste stories (verhalen) werden verteld.

De vader kwam aanlopen. Op zijn rug had hij een mand met cassavewortels. Hij leegde de mand op de grond. En er werd meer Djogo bijgehaald. Jan vroeg hoe het met werk en inkomsten was. De vader vertelde dat hij graag een jachtvergunning zou hebben, dan zou hij op wat wild kunnen schieten.

Ik stond op en liep rond om alles te bekijken. Hier een kraantje, daar hingen een paar zwartgeblakerde pannen te drogen in een boom, een oude, kapotte fiets. Er was ruimte genoeg voor al het huisraad. Er stond een in elkaar getimmerde stellage waar plastic bakken op stonden. Een hond was in de cassavemand gaan liggen, de cassave lag er naast.

De hele open plek had iets van een kampeerplaats. Er hing ook nog een vogelkooi in een boompje. Daar hing ook de zak, van palmbladeren gemaakt,

die nodig is om de geraspte cassave in uit te laten lekken.

Eenden liepen er rond, kippen en een haan en twee hondjes. Er stond zelfs een broodvruchtenboom. Aan de andere boom groeiden grote pompelmoezen.

Dat lijkt wel op grapefruit, maar is toch wel anders, in ieder geval veel groter en zoetiger. Kijk maar naar de foto's en zie dat ik mijn ogen uitkeek.

Toen we gingen namen we twee pompelmoezen en cassave mee. We reden een eindje om naar de schoonfamilie van Sunil, waar we even gepraat hebben. Ik kon het Hindi wel een beetje verstaan omdat het vrijwel hetzelfde als Urdu is.

Naar Cayenne- Frans Guyanna

Dit was de dag van ons vertrek alweer. Zoals afgesproken kwam Sunil ons op tijd halen. Weer spraken Jan en Sunil over de handel die ze samen zouden gaan doen. Toen we bij de busjes kwamen die naar de grensrivier, de Marowijne, gingen was het plotseling een heksenketel op straat.

Verschillende mannen hadden aanstalten gemaakt om de kofferruimte van de taxi alvast te openen. Jan werd even flink boos en zei dat hij zelf wel uit zou zoeken met wie we mee wilden rijden.

Ondertussen praatte Sunil met een wat oudere Hindoestaanse man. Hij zei ons met die man mee te gaan.

Het busje was in prima staat. En de man reed hard. Te hard naar mijn smaak. In het begin was ik erg bang maar ik kreeg mezelf onder controle. Hij reed hard, maar hij reed goed. We waren in twee uur in Albina. Hij zette ons af bij ons favoriete restaurantje. We hebben daar van onze laatste Surinaamse maaltijd genoten. En Sunil belde. Hij zei dat het hem in de drukte bij de busjes te erg was en dat hij nu, telefonisch afscheid nam.

Daarna belde Jan voor de laatste keer naar Marcia. En? De baby was geboren; alles was goed gegaan. Het was een jongetje en heette David en was om halfnegen geboren, een half uur nadat wij uit Paramaribo vertrokken waren.

Het vaartochtje over de Marowijne ging snel en prettig. Er stond in Frans Guyana al een busje klaar om ons weer naar Cayenne te brengen. De busjes stonde op een honderd meter afstand van het douanekantoor. Maar omdat we zo zouden wegrijden zijn we maar niet meer naar de douane gegaan. Onze spullen dan maar zonder gecontroleerd van Suriname de EEG binnengebracht.

In Cayenne zijn we meteen naar ons oude hotel gegaan. We kregen een nog mooiere kamer, met een ligbad. Het eerste dat ik deed was dus dat bad uitproberen. Daarna zijn we de stad ingegaan. Het was nog siësta tijd en erg stil op straat, veel stiller dan ik ooit midden op de dag in Paramaribo gezien had.

We zagen een echte oude gevangenis, een heel hoge muur, met prikkeldraad erboven. Het leek op wat ik gezien had in Papillon. En Duivelseiland is ook wel erg in de buurt hier. Maar het schijnt duur te zijn om er met de boot naar toe te gaan. Er wordt logischerwijs van de toeristen geprofiteerd.

Cayenne is een vreemde, onwerkelijke stad. Zeker als het in het centrum zo stil is. Maar daar op het Plein van de Palmisten was iets te doen. Een uitstalling van het Franse leger om nieuwe rekruten te werven. We hebben er een beetje bij staan lachen. Allemaal tentjes, met technische ploegen en zieke ploegen, met een zeer bloedende pop erbij onder andere, met een mes in de rug. Publiek was er niet veel, dat lag nog te slapen, later zou het wel drukker worden.

We kregen ondertussen honger. Jan wilde wel aan een kraampje franse crêpes eten, maar daar had ik nou helemaal geen zin in. Dus we liepen

door tot we aan zee kwamen. Zeer vreemd waren daar wel een paar privé-huizen, maar geen eethuisjes, strandtenten of iets dergelijks.

Er waren een paar mannetjes Jeu de boules aan het spelen. We hebben daar een tijdje naar gekeken. En we genoten van het uitzicht en de mensen die voorbij kwamen lopen.

Toen zagen we dat er tóch een hotel aan zee lag. We hebben even gekeken, maar veronderstelden dat het te duur zou zijn. De zon ging bijna onder maar we hebben nog even op een plein rondgelopen met oude franse Gouvernement gebouwen en véél Franse vlaggen. Ik vond dit er ook erg onwerkelijk uitzien. Vooral omdat ook hier weer geen mens te zien was. Alle restaurantjes of cafés waren gesloten. We waren er achter gekomen dat er een christelijke feestdag was. Ik vroeg me even af, welke dan? 11 / 11 Sinte Maarten?

We liepen uiteindelijk een straatje in, waar we van een afstand een terrasje zagen. Dichterbij gekomen, zagen we dat het helemaal vol zat met mannen. Het bleken Nederlandse mariniers te zijn. De Hollandse jongens waren erg uitgelaten en dronken er vrolijk op los.

Ze waren op oerwoudtraining in Frans Guyana geweest. Ze wezen ons een plek waar we konden eten.

Vlak vóór ons liepen er een paar mariniers naar binnen, die duidelijk iets wilden eten. We konden snel bestellen, maar toen begon het lange wachten. Ik keek even naar binnen en zag daar aan een lange tafel twee rijen Mariniers zitten, die ook allemaal wilden eten.

Er was een zeer aardige dienstster, die even kwam zeggen dat de kok het nog even moest koken. Koken? We hadden een salade van de zee besteld. Maar het lange wachten werd beloond. Zo'n lekker salade hadden we zelden eerder gegeten, een heel lekkere vis en een dressing erover die we helemaal van het bord afgelikt hebben, maar geen idee wat erin gezeten heeft.

Ondertussen was er wel leven op straat gekomen. Het begon er zelfs op te lijken dat Cayenne toch wel een druk stadje was.

Vertrekken via Guadeloupe

Om vier uur werden we gewekt door de telefoon van het hotel. Om halfvijf zaten we in de taxi op weg naar het vliegveld. Daar was het uitgestorven. We vroegen ons af of we wel binnen konden. Jawel, dat kon, maar er was verder helemaal geen leven in de hal of ook maar ergens.

Omdat er niets te doen viel gingen we maar weer naar buiten. De parkeerplaats was omzoomd door palmbomen. Het was stil, tenminste er was nergens een geluid te horen dat van mensen afkomstig was. Wel veel vogels te horen. Op een uitgestorven luchthaven duizenden vogels aan het zingen. We hebben er stil naar zitten luisteren. En ik heb het opgenomen op mijn telefoon.

Na een paar uur vliegen kwamen we aan op het eiland Guadeloupe, met de hoofdstad Pointe a Pitre. 't Was ongeveer elf uur toen we daar naar buiten gingen. Volgens internet moest er een bus naar de stad vertrekken, maar er was geen bus te zien.

We hebben op de uitvalsweg staan liften en weer binnen de minuut een lift gekregen. De chauffeur heeft ons uitgebreid verteld waar we op de terugweg toch een bus konden pakken en zette ons af bij de grote winkelstraat van Pointe a Pitre.

Die straat aflopend kwamen op de markt. Er waren hier heel andere dingen te koop dan in Suriname op de markt, weer andere groenten, die ook Jan niet kende. En verder heel veel kruiden, waarvan we de meeste wel kenden, zoals uit de maat gegroeide pijpkaneeel, vanillestokjes, gedroogde pepertjes etc. Maar ook een afrodisium, vooral bestemd voor mannen geloof ik.

Hier stond een heel ander soort huizen. Typerend vond ik de gietijzeren balkonnetjes. Overal eethuisjes en terrasjes, straatmuzikanten. Zelfs een standbeeld van een straatmuzikant. We zijn naar de zeehaven gegaan.

Jan had er herinneringen aan toen hij hier op zijn zeventiende met een vrachtschip vanuit Nederland hier geweest was. Pointe a Pitre was vanzelfsprekend groter geworden, maar nog steeds mooi en speciaal.

Er was ook een haventje bij de markt waar de vissersbootjes aangemeerd lagen en vanuit hun bootje vis verkochten. We hebben lekker rond gelopen tot ik het erg benauwd begon te vinden. Toen ik eigenlijk niet meer wilde begon het te regenen. Heerlijke regen.

Daarna was de lucht opgeklaard en kon ik weer een halve dag mee. Ik heb nu gemerkt wat het verschil in klimaat is. Dit vochtige klimaat op de eilanden is een beetje moeilijk. Suriname daarentegen is gewoon heet. En ik vond dat, bedacht ik me veel lekkerder dan ik ooit had kunnen verwachten.

(Want ik heb ervaring met de hitte van Karachi - waar ik niet goed tegen kan. We gingen terug met de bus tot aan de autoweg richting vliegveld. Het laatste stukje liepen we langs die autoweg, leuk vond ik het, wij als stelletje ouwe zwervers of hippies of wat zou het goeie woord zijn.

Liefya

www.zonder-gekheid.nl

Richting Oreala en Apoera

geschreven door Esther Lijkwan

Ik kan me nog goed herinneren hoe Caroline me 's morgens kwam ophalen met haar witte autootje. Ze toeterde, stapte uit en trok de achterklep open. Tussen alle bagage zochten we een plekje in de bak voor mijn weekendtas.

Met zijn tweeën zouden we helemaal naar Nickerie rijden in het westen van Suriname.

Ik weet dat Caroline het niet altijd even prettig vond in het Surinaamse verkeer te rijden en zeker niet drie uur lang. Ik reed toen zelf helemaal niet.

Ze pafte er dan ook lekker op los in haar autootje met de ramen open; de kleine asbak pulde uit.

We vertrokken niet al te vroeg en reden eerst langs de tantes die met andere auto's zouden gaan. Het was een vrij grote groep. Allemaal familie van Caroline.

Een gitaar ging mee, en natuurlijk een hoop lekkernij zoals Surinaamse bananenchips, een gigantische watermeloen en een heerlijke zelfgebakken cake, alhoewel we op de boot ook genoeg te eten zouden krijgen.

Maar tja dat is nu eenmaal de plezierige bijkomstige traditie in Suriname.

Ik zag uit naar de trip naar Nickerie. Ik ben dol op de weg. Hij gaat langs rijstvelden, de Saramacca brug, de Coppename brug en over velen rivieren. Het is prachtig en echt genieten. Zeker wanneer je gezellig kunt kletsen en een trip van 5 dagen voor de boeg hebt.

De natuur is prachtig, overal ben je omringd met groen, alle soorten bomen springen op langs de berm. En als je geluk hebt kom je wilde dieren tegen.

We reden langs Calcutta en Coronie waar we bij een kraampje langs de weg een heerlijke koude kokosnoot dronken. Coronie staat bekend om de velen kokospalmen. Er wordt kokosolie van gemaakt die je tevens op het hoofdje van een baby smeert om het te behoeden voor ziekten. Langs de weg stonden prachtige houten huisjes en een wonderschoon houten kerkje.

We reden zo een tachtig kilometer per uur en leken langs Wageningen en de velen kwi kwi verkopers te schieten. De visverkopers hielden hun handen omhoog in een gebaar om aan te geven hoe groot de gevangen kwi kwi's wel niet waren.

Binnen de vier uur kwamen we aan in Nickerie met haar prachtige paarsroze lelies in de vaart.

Na een stukje door het rustige stadje gereden te hebben, kwamen we aan bij een woonhuis op neuten waar de schipper van onze boot woonde. De auto's lieten we onder het huis achter.

En achter op het erf kon je de Corantijnrivier zien liggen en “Manoetje” zoals de boot liefkozend genoemd wordt en waar we op zouden verblijven.

Toen ik langs de boot naar beneden keek, zag ik tot mijn verbazing dat hij helemaal in de modder lag. Ik vroeg me af hoe we ooit uit konden varen op deze manier.

Kleine krabbetjes renden over de dikke drabbige modder.

De kapitein die inmiddels uit zijn huis gekomen was, vertelde ons dat we nog een uurtje moesten wachten totdat de boot weer in het water zou komen te liggen en we konden uitvaren.

Dus gingen we de boot op, plaatsten onze bagage in het ruim, eisten onze bedden op en namen plaats boven op de boot op het voordek. Nu kwam onze cake en watermeloen erg goed van pas.

Een uurtje later zagen we allerlei houten woninkjes en houtzagerijen langs de waterkant voorbij glijden. We kwamen enkel een paar kleine vissersbootjes tegen naar wie onze kapitein luidruchtig riep en zwaaide. De door de zon donkerbruin geblakerde schippers grijsden ons toe.

De zon was heerlijk en ik genoot van de tocht. Hoe verder we de rivier op gingen hoe minder huisjes er op de oevers stonden en hoe minder andere levende zielen we tegen kwamen.

Tot we opeens echt uit de bewoonde wereld verdwenen.

Ik zocht beschutting omdat mijn schouders al aardig rood begonnen te gloeien en ik nog 4 dagen voor de boeg had.

De spelletjes kwamen op tafel en we speelden tot we een lekkere Surinaamse maaltijd kregen van de Surinaamse kok Boyke. Boyke was ook echt een boyke! Een jonge spring in het veld en met veel vrouwelijke trekjes. Koken kon hij zeker!

Tegen de avond toen we met een fles wijn naar de nachtelijke geluiden luisterden, hoorden we in het donker ook een motorisch geluid. Er was echter niets te zien in het stikdonker. Volgens onze kapitein waren dat de smokkelaartjes. Smokkelaartjes die naar Guyana en Suriname voeren om benzine over te brengen. Je zag ze niet maar hoorde hun zacht ronkende motortjes.

Een van Carolines tantes begon te spelen op haar gitaar en zong liedjes uit volle borst. De kapitein legde onze boot voor anker midden in de rivier. Een aantal kleine lampjes bleef aan zodat de kleine bootjes ons konden onderscheiden en voor als we een nachtelijk bezoek moesten maken naar het toilet dat voorop in een klein hokje gevestigd was.

Caroline en ik twijfelde of we een paar hangmatten zouden binden en op het bovendeck zouden slapen. Het was geen regentijd maar het regende toch zo af en toe. De sterren waren ongelooflijk helder. In het binnenland lijkt de sterrenhemel bijna aan te raken. En ze geven zoveel licht dat het voldoende is om te kunnen zien.

Ondanks het immense gesnurk van enkele van onze medepassagiers, sliep ik geweldig.

En toen het gesnurk overging in het gebrul van de brulapen in de bomen aan de kant van de rivier, zat ik uitgeslapen te turen of ik ze kon vinden. Maar brulapen zijn ondanks het geluid dat ze produceren erg klein en eveneens vreselijk schuw.

Het anker werd opgehaald en we voeren verder de rivier af richting het Kabelebo gebied. De Corantijnrivier is een mooie rivier met velen rotsformaties erin. Aan de linkerzijde ligt Suriname en aan de rechterzijde Guyana.

De rivier is de grens tussen beide landen en we waren dan ook zo nu en dan in Guyana en dan weer in Suriname.

Ik moest me zo af en toe terugtrekken in de boot vanwege de felle zon. Maar door de velen raampjes op de boot en de opengewerkte voor en achterkant had ik nog steeds een groots uitzicht. We kwamen helemaal niemand meer tegen, die hele dag.

De kapitein kwam met een geweldig plan om lekker te gaan zwemmen. En na een kwartiertje kwamen we dan ook bij een zandbank aan midden in de rivier.

Een eigen privé strandje midden tussen rotsformaties in een brede, lege rivier. Beter kon het niet.

De boot lieten we een eindje verderop in de rivier achter en we vertrokken met een kleiner bootje, onder sjaals en baddoeken verborgen met onze tocht naar het eilandje.

Ik kon me nog goed herinneren hoe ik eerder eens ontzettend was verbrand in een bootje op het stuwmeer, dus wat dat betreft had ik mijn lesje wel geleerd. Misschien niet zo elegant, maar wel degelijk effectief.

Op de zandbank waren mooie schelpen te vinden en krabbetjes die holletjes groeven in het zand. We moesten wel in de buurt van de zandbank blijven want hoe verder je, je verwijderde van het eilandje, hoe dichter je in het territorium van de Piranha's aankwam.

In feite doen ze je helemaal niets behalve als je gewond bent of eten in je handen hebt, maar we namen toch het risico maar niet. Na een uurtje in de zon gebadderd te hebben, voeren we terug naar onze boot. En we vervolgden onze tocht.

Tegen de avond kwamen we aan bij de Kabeleborivier en zagen een prachtig schouwspel van een reuzenotter familie die schreeuwde en in en uit het water doken. Hoewel ze best ver weg waren kon je ze toch goed onderscheiden.

Hun schrille geluiden drongen goed door.

Reuzenotters zijn in feite best agressieve beestjes van aard.

Voornamelijk eten ze vis. Ze vallen gezamenlijk hun prooien en vijanden aan en hebben vlijmscherpe tandjes.

Met elkaar kunnen ze zelfs een flinke kaaiman de stuipen op het lijf jagen!

Ik genoot van hun gespeel. Echt geweldig.

Na een aantal hengeltjes uitgeslagen te hebben, bekeken we onze vangst. Vissen vangen in de Surinaamse rivieren is wel degelijk iets anders dan in Nederland.

De vissen bijten maar al te graag en sommige zijn prachtig van kleur, zoals bijvoorbeeld de Toekanari.

Of ze zijn juist foeilelijk zoals de Anyumara.

En ze worden gigantisch groot. We vingen grotere en meer vissen dan we ooit hadden kunnen dromen.

De vissen werden gegrild en lekker opgegeten. We luisterden naar muziek en kletsen wat af. Heerlijk onder de sterrenhemel die alweer duidelijk schitterde.

Het was pas zeven uur maar al weer helemaal aardedonker.

En we zouden op Kaaimannen jacht gaan!

Met een paar grote zaklampen in de hand stapten we moedig in het kleinere bootje. Best spannend vond ik dat, aangezien de rand van het bootje aardig laag in het water lag. Stel dat die kaaiman besloot eens op ons te jagen?

Echter zo makkelijk bleek het niet de kaaimannen te vinden. Ze zijn behoorlijk schuw en gaan er juist snel vandoor als je op ze richt met je zaklantaarn en ze in de spotlights wil zetten. Geen passie voor beroemdheid dus, deze diertjes.

Opeens klonk er een gesputter en daarna viel de motor uit. De bootsman trok stevig aan het touwtje om de motor weer aan te slingeren, maar het vertrouwde geluid bleef uit. Het motortje wilde niet meer starten. Daar zaten we dan met zeven man in een klein bootje op een grote donkere rivier met enkel een paar zaklantaarns. Onze boot lag een groot stuk van ons verwijderd en aan boord was alleen Boyke, de kok. Het was te ver weg om hem te roepen

En toen ons gezoek op dat zelfde moment ook nog eens beloond werd met een vrij grote kaaiman op een platte rots niet al te ver bij ons vandaan, werd ik toch wel enigszins nerveus.

We begonnen af te drijven richting de rivieroever en in plaats dat, dat veilig was, was het eigenlijk nog veel enger. Daar kwamen de wilde dieren om 's nachts te drinken. En geloof me dat ze dan echt niet zitten te wachten op een paar nieuwsgierige toeristjes.

De enige optie was volgens de bootsman om in het water te springen, vlakbij de plek waar de kaaiman lag te relaxen, aangezien het daar ondiep was en dan de boot vastleggen tot we hulp kregen.

Nou hij liever dan ik.

Ik zag zijn been al in die rijkelijk gevulde bek met tanden verdwijnen en ons al in de bosschages omarmd door een jaguar.

Nadat de dappere bootsman met een been in het water stond, de kaaiman nauwlettend in het oog houdend en met zijn andere been de boot in bedwang probeerde te houden, peddelden wij uit volle macht om onze plek te behouden en niet verder zouden afdrijven. Een van de tantes hield het geweer strijdlustig gericht op deze kleiner uitgevallen krokodil.

Zou ze überhaupt weten hoe het ding te gebruiken als dat nodig bleek te zijn?

De bootsman slingerde het touw om de boot en we trokken met alle kracht ons uit de sterke stroming vandaan.

De kaaiman leek het wel een mooi vertier te vinden, want hij verroerde zich helemaal niet.

Zo lagen we een tijdje vastgesnoerd aan een boom in het donker, terwijl muskieten ons in de gaten kregen en naar hartelust begonnen te steken.

Gelukkig duurde het allemaal niet eens zo lang tot onze redding kwam. Twee korjalen kwamen langs gevaren en er werd een hoop in het Indiaans geroepen over en weer.

De Indianen waren op jacht en kwamen uit het Indianendorp Oreala, iets verderop in Guyana.

Ze beoordeelden onze situatie en maakten ons bootje vast aan die van hen. Zo vastgesnoerd peddelden ze in een rap tempo naar onze boot terug.

Toen we veilig bij onze boot aankwamen bleek dat Boyke toch ook ongerust was geworden omdat het zolang duurde en hij de Indianen had gevraagd om ons te zoeken.

Wat een avontuur.

Ik ben die avond maar niet te laat naar bed gegaan. Poeh...

De volgende ochtend toen ik koffie stond te drinken op het dek, zag ik twee ijsvogels en een paar papegaaien overvliegen. Dat vond ik nu toch zo mooi aan Suriname! Als kind was de ijsvogel mijn lievelingsvogel en in Nederland had ik er ooit maar een gezien, hier zag ik er gewoon twee! Er was altijd wel weer iets aparts dat je zag, elke nieuwe dag weer.

Ik had een boek bij me, maar had er nog geen bladzijde uit gelezen, zo genoot ik van de natuur en het uitzicht.

De motor van de boot sloeg aan en we zetten koers naar het Indianendorp Oreala in Guyana.

Een half uur later schoten er langs de oever grote roodbruine rotsen omhoog. Het was echt prachtig. En tussen de bomen kon je allemaal kleine hutjes met rieten daken zien liggen.

Hoe dichterbij we kwamen, hoe meer mensen er op de smalle pier kwamen staan en zwaaiden. Voor hen bleef het net zo een grote attractie als voor ons.

Iedere keer als er een boot uit de stad kwam, werden er nieuwe producten gebracht en dat was altijd erg spannend.

De kapitein vertelde ons dat we even op de boot moesten blijven tot hij met de kapitein van het dorp, zoals het opperhoofd heet, gesproken had. Ook al kwam de schipper hier vaker, hij moest volgens traditie iedere keer weer om toestemming vragen om van boord te gaan en het dorp te betreden.

Orealla was prachtig, omdat het op heuvels lag, slingerden er paadjes van boven naar beneden langs de hutjes. We kwamen terecht bij een oude vrouw die rieten manden maakten en waaiers. Allemaal art craft. Het zag er erg mooi uit en was speciaal voor de toeristen gemaakt.

We slenterden een beetje door het dorp en ik mocht wonder boven wonder een paar foto's maken van kleine Indiaantjes. Weliswaar moest ik beloven dat ik de foto's zodra ze ontwikkeld waren terug zou sturen met onze schipper. Dat deed ik dan ook natuurlijk.

Indianen willen niet graag op de foto. Ze geloven dat er een deel van hun wordt weggenomen. Een deel van hun ziel.

's Avonds toen het net donker begon te worden, zouden we net als de Indianen baden in de rivier. Langs de oever iets verder van het dorp verwijderd, zaten we in onze bikini's in het lage water. Spannend vond ik dat wel met nog steeds die kaaïman loerend in mijn achterhoofd.

Het was echter wel een overweldigende ervaring want het was volle maan. De maan verlichtte de hele rivier en je kon een lange fel gele strook over het water zien glijden. En wat nog mooier was, dat de kapitein ons vertelde dat er hier een kleiachtige substantie op de bodem lag die je kon gebruiken als gezichtsmasker. Dat lieten we ons natuurlijk geen twee keer zeggen.

Het was inderdaad een soort klei. Wit en kneedbaar. Een paar tellen later, zaten we allemaal met spierwitte koppen in het water en luisterden naar verhalen die de kapitein ons vertelden.

Het water was heerlijk warm en ik kan me herinneren dat ik me echt een godin voelde. Wat een luxe. En toen ik de klei van mijn gezicht spoelde en het zachter aanvoelde dan ooit tevoren was ik er zeker van dat Suriname een van de rijkste landen op de aardbol is.

De klei lag hier voor het oprapen en elders op de wereld zouden ze er miljoenen voor betalen als je het zou om turnen tot de juiste producten. Zo simpel zit de wereld in elkaar. Je moet alleen je kansen pakken.

De volgende dag vertrokken we te voet vanuit Oreala voor een wandeling door het bos van ongeveer anderhalf uur. De boot zou ons verderop langs de oever weer oppakken.

Het was een lange wandeling en we kwamen langs air strips, waar de gids over vertelde dat er vaak drugsvliegtuigjes droppings deden. De zon brandde op mijn huid en ik was blij toen we weer beschutting vonden in het tropisch regenwoud.

We liepen tussen de gigantische Kankantri's door en hoorde de Bosiskotu.

Een luidruchtige vogel, die in het Nederlands "bos politie" genoemd

zou worden. Hij waarschuwt de dieren in het bos op indringers. En dat waren wij duidelijk!

Apen slingerde heel hoog in de toppen van de bomen en heel af en toe ving ik een glimp op.

Wat ik ongeloofelijk indrukwekkend vond was het immense spinnenweb dat we tegenkwamen. Ik denk dat het wel 2 meter breed was, helemaal over de bomen heen geweven.

Die spin wilde ik niet ontmoeten en ik was blij dat we snel doorliepen.

We kwamen in een rotsiger gebied terecht en moesten een stukje afdalen. De boot kon ik beneden zien liggen. We waren er al. Ondanks dat ik me wel erg goed voelde na zo een lange wandeling was ik ook wel weer blij dat we nu weer lekker konden zitten.

We zouden de rivier oversteken naar het Indianendorp Apoera in Suriname.

Hier konden we een stuk makkelijker van boord en het dorp bestond ook voor een groot deel uit gewone stenen huizen en zelfs aangelegde geasfalteerde wegen.

**We liepen door het dorp en kwamen bij een gezellige bar terecht met mooie schilderijen op de muren.
Een lekker Parbo ging er wel in!**

**Na een uurtje stonden we op om te vertrekken en bezochten een dierenhandelaar. Hij ving de dieren in het bos, bracht ze naar de stad en vervoerde ze weer door naar Europa en Amerika.
In zijn huis stonden allerlei bakken met diverse slangen en bosspinnen. Ook had hij een prachtige Toekan in een kooi, die schor kraaide.
Volgens hen was het allemaal legaal.
Ik vond het toch best zielig voor die dieren.**

De man stond op het punt van vertrek. Hij moest ook nog langs de Blanche Marie Vallen, die niet al te ver van Apoera vandaan liggen. Wij gingen terug naar de boot en voeren weer naar het midden van de rivier om voor anker te gaan.

**De ochtend daarop gingen we nog een stukje verder de Kabelebo rivier op, om ergens te zwemmen in de rivier. Al snel werd echter duidelijk dat we niet veel verder meer konden. Het was droge tijd en de rivier was erg droog gevallen.
We moesten terugkeren.**

Zo begonnen we aan onze terugreis richting Nickerie.

Esther Lijkwan

**www.colourfulsuriname.com
www.surinametips.com
<http://www.surinameecotours.com>**

HOLLE BOLLE GIJS

Geschreven door Erna van de Huygevoort

Een nieuwe tour op het programma in Suriname is de culinaire tour. Een avondje uit, waarbij je 4 of 5 restaurantjes bezoekt, waarbij je de verschillende keukens van Suriname leert kennen en uitleg krijgt over de gerechten.

Er wordt een keuze gemaakt uit de Surinaamse, Javaanse, Indische, Indiase, Koreaanse, Japanse, Chinese of Europese keukens, dus keuze genoeg! Er worden steeds wisselende restaurants bezocht. Bij elk restaurant krijgt u een hapje en meestal een drankje. Op weg naar de restaurantjes wordt er door de gids uitleg gegeven over de dingen die eronderweg te zien zijn.

Het culinaire gezelschap

Ons groepje stapt rond 19.00u in de bus en bestaat uit de Surinaamse gids Winston Burleson, Demis John, ook een Surinamer die de tour mee organiseert en Marieke Roeleveld en haar vriend Lars Opdam, allebei uit Nederland.

Van links naar rechts: Lars Opdam, Erna van de Huygevoort, Demis John, Evita van Genderen, Marieke Roeleveld, Friederike Joppen, Fara van Genderen, Peter Paul Rauwenda, Winston Burleson.

Marieke loopt hier stage en is al een aantal maanden in Suriname. Friederike Joppen, is vrijwilligster en met een vriend uit Nederland, Peter Paul Rauwenda.

Verder zijn er de 2 zussen, Evita en Fara van Genderen, die in België wonen en

in Suriname op vakantie zijn, maar ook Surinaams bloed hebben en ikzelf, Nederlandse en sinds 2 jaar woonachtig in Suriname.

Japans eten in Suriname

De stemming komt er al snel in als we in de bus zitten met een Surinaams muziekje op de achtergrond. De eerste stop is bij restaurant Spice Quest aan de

Nassylaan, van Patrick Woei. Daar krijgen we een rondleiding door het restaurant en de tuin met de nodige uitleg.

Japans eten is hier ook een mogelijkheid in een speciaal daarvoor ingerichte tatamiruimte. Wij zitten buiten in de open patio en krijgen een heerlijke loempia en een drankje.

Kip met tenen

Daarna gaat de reis verder naar Sranan Kukru, The Pyramid, een restaurant met een typisch Surinaamse keuken, net over de Wijdenboschbrug. Vooral in de avond, met alle lichtjes van Paramaribo, is het erg mooi om dat vanaf de brug te bekijken. Winston vertelt wat feiten over de brug. En eenmaal bij het restaurant vertelt de eigenaar, Imro Edam, wat hij voor ons klaar gemaakt heeft.

Chinese Tayersoep met zoete patat.

Hij heeft onze smaak goed ingeschat door de kippenpoot met tenen maar achterwege te laten, wat de Surinamer meestal juist heerlijk vindt in de soep. Vinden we niet zo erg! Willen graag wat van de Surinaamse keuken proeven maar laten we niet al te enthousiast worden!

Daarnaast heeft hij bita weri moksi alesi gemaakt, een soort nasi met bittere groenten. Als ik denk een stukje wortel te proeven blijkt het een

pittige peper te zijn! Peper mag in de Surinaamse keuken niet ontbreken.

Ook een Surinaams sapje gaat er goed in.

En daarnaast is er een bordje met stukjes Hee, haas zouden wij zeggen. Erg lekker ook, lijkt een beetje op stoofvlees. "Hee.... Da's lekker!"... Leuk om hier van zoveel verschillende hapjes te kunnen proeven. We

bedenken nu ook dat we nog 3 adressen meer bezoeken, dus nog niet te veel eten.

Eten met stokjes

Onze volgende stop is bij Lee's Korean restaurant aan de Mahonylaan, met Lee Yong Ku als eigenaar. Ook hier weer 3 hapjes om te proeven. Dit keer met stokjes, waarbij we eerst uitleg krijgen hoe we dit naar behoren kunnen doen. Er is pikante vis (Red Snapper) met knoflook, Koreaans gekruide biefstuk, en groenten in Een vogelnestje met inktvis en garnalen. Erg lekker! Ook hier weer met een drankje erbij.

Er wordt veel door Lee zelf geïmporteerd, waardoor ze de prijs ook betaalbaar kunnen houden.

Geslaagde avond

Daarna door naar Martin's House of Indian Food aan de Hajarystraat op Rainville. Hier krijgen we een melkbuffie, een zoet hapje o.a. gemaakt van melk, melkpoeder, boter, kardamom, suikerwater en amandelen. De eigenaar, Dipak Mahtani, vertelt dat er een keuze is uit meer dan 300 gerechten.

Tot slot gaan we nog naar Miroso op Blauwgrond. De bediening draagt traditionele kleding van Java. Hier sluiten we af met een bakabana, gebakken banaan, met een pittige pindasaus en Dawet, een typisch Javaans drankje.

Onze avond was erg geslaagd en rond 22.30u, iets later dan gepland zijn we weer op ons startpunt terug. Ons groepje was erg enthousiast over de verschillende lekkere hapjes die we hebben mogen proeven. Het was een gezellige avond en een echte aanrader om ook op deze manier Suriname te leren kennen!

Marieke, die ik later sprak, vertelde zelfs dat ze de volgende avond meteen met een paar mensen is gaan eten bij Lee's. Op deze manier leren we ook de betekenis kennen van switi sranan!

Erna van de Huygevoort

That's It! tours / 00597-8748942

www.thatsittours.com

Fragmenten van Suriname 2001

Paramaribo-Commewijne- Wageningen/Nickerie- Jungletour

Ter nagedachtenis aan Jeanne Koenraadt overleden 28-07-2008

Geschreven door Jantine Pinas-van Dam

Paramaribo

Dag 1 dinsdag 10 april 2001

Vandaag zou het avontuur beginnen: Suriname.

Om 10.30 uur vertrokken we naar Schiphol. We hadden met elkaar om 11.30 uur afgesproken bij Balie 17. Bij deze balie moesten we inchecken. Er was een strenge controle vanwege de MKZ crisis. Maar we hadden geen vleeswaren bij ons dus we mochten snel door.

Nadat we een kop koffie hadden gedronken met Annemarie, namen we afscheid van haar en gingen we echt door de douane. Na de douane kwamen we de taxfree shops tegen. De laatste inkopen werden nog gedaan o.a een fles oranje bitter voor het geval we nog Koninginnedag wilden vieren.

Daarna gingen we op weg naar gate E24. Deze bleek helemaal achteraan te zitten. Een eindje lopen dus! We konden redelijk snel het vliegtuig in en die bleek niet helemaal vol. We vertrokken met ongeveer een half uur vertraging. Tijdens de vlucht hadden we een goede verzorging en alles verliep soepel. De vlucht duurde totaal ongeveer 9 uur en om 18.15 uur Surinaamse tijd kwamen we aan. In Nederland was het 5 uur later. Bij aankomst was het nog net licht en was het de aangename temperatuur van nog. 24 C. Heerlijk!!!.

We wisselden ons eerste Nederlandse geld om in Surinaams en we werden bijna miljonair. Voor 1 Nederlandse gulden kregen we 880 Surinaamse guldens. Dat scheen vroeger wel anders te zijn geweest.

Ellineke had geregeld dat we door een soort taxi opgehaald werden. We zaten in een bus vol mensen die allemaal richting Paramaribo wilden. De taxirit voerde ons langs verschillende plaatsen, totdat we ongeveer 1 uur later in Paramaribo aankwamen.

We werden als laatste afgezet bij de Stadszending van de EBG (Evangelische Broeder Gemeenschap. Waar we overnachtten.

Dag 2 Woensdag 11 april 2001

De volgende ochtend waren Ellineke en Ben alweer zo rond 06.00 op. Wel een beetje vroeg.

Na een lekkere verfrissende douche genomen te hebben konden we omstreeks 08.00 uur ontbijten. Toen waren de broodjes er pas. We aten bij het restaurant welke bij de EBG hoorde.

We pakten de benodigde spullen en zijn richting HET terras van Paramaribo gegaan: Het Leidsche plein.

Daar hebben we wat gedronken. De Parbo kwam uiteraard ook op tafel. Daarna zijn we teruggelopen langs de Surinamerivier. We gingen op zoek naar een taxi die ons kon brengen naar de Vreemdelingenpolitie. Daar moesten we ons namelijk melden in de eerste week na aankomst. We zouden dat maar meteen doen, dan hadden we dat tenminste gehad.

Uiteindelijk snel een taxi gevonden, we hadden gedacht dat het een langdurige kwestie zou worden maar dat viel nog wel mee. Na ons kwam een hele groep mensen uit een bus die ook een stempel moest regelen en de paspoorten werden op een hoop gegooid zodat het wat langer duurde dan normaal. We hadden niet eens een pasfoto nodig. En nadat we de felbegeerde stempel in ons paspoort hadden zijn we weer teruggegaan naar de Waterkant.

Daar aten we ons middagmaal. Het eten is hier lekker en goedkoop. Wat wil een vakantieganger nog meer. We aten; nasi, gebakken banaan, gekleurde pannenkoek met kokos en een loempia.

Na het eten liepen we wat rond door de stad. We keken ook meteen of we een ander overnachtingplaats dichterbij de Waterkant konden vinden, maar dat bleek niet te lukken. We sliepen voor slechts 17 gulden per persoon. Dat kon natuurlijk ook niet veel goedkoper.

Na lekker rondgestruind te hebben bij de Waterkant kwamen we Loyd tegen. Loyd had een hoed gemaakt en die kocht Ben. Daarna deed Ben de hoed op en we hadden zoveel bekijks dat hij uiteindelijk de hoed verkocht, met 2 duizend gulden winst, aan een man die ook wel de aandacht wilde van vrouwen. Zijn vrouw vond dat toch wat minder.

Onze route door de stad liep langs de palmentuin, Fort Zeelandia en hotel Torarica. Daar bezochten we de steiger en hadden meteen zicht op de "Boschje brug".

Omstreeks 17.00 uur waren we weer terug bij onze kamers. Het was een lekker warme dag en voor zo'n eerste dag hadden we aardig wat gedaan.

Rond 20.00 uur zijn we op zoek gegaan naar een eetgelegenheid. We kwamen uit bij "Het Vat". Het bleek goed te eten te zijn.

Rond 22.00 uur vertrokken we weer. Het nadeel van de EBG, de Stadzending was dat we om 23.00 uur thuis moesten zijn, want anders ging de poort dicht en mochten we buiten blijven slapen.

Het was een tijd geleden dat ik op een bepaald tijdstip thuis moest zijn.

We liepen langs het presidentieel paleis die nu in de avond mooi verlicht was. Uiteindelijk hebben we toch maar voor een deel een taxi genomen. Het was ongeveer een half uur lopen naar huis.

Commewijne

Dag 3 Donderdag 12 april 2001

We zouden voor 2 dagen naar Jeanne en Gerard in Commewijne gaan.

Bij het busstation langs de Waterkant namen we de lijn 4 richting Leonsberg. Er wordt eerst gewacht totdat de bus vol is en dan gaat de bus pas rijden. Dat duurde een klein uurtje en toen gingen we op weg.

Leonsberg is een kleine plaats en was vroeger een plantage. We stapten daar uit en wachtten op de boot die ons naar de overkant zou brengen. Dat bleek niet echt te werken, want we bleken de enige passagiers te zijn. Uiteindelijk zijn we maar met z'n vieren naar de overkant gegaan. En Jeanne zou ons aan de overkant opwachten.

Vanaf het water had je zicht op het huis van Bouterse. Hij had een eigen steiger met een paar mooie jachten. Toen we de oversteek gingen maken begon het weer te regenen. Jeanne bleek er gelukkig al te staan. We hadden haar gebeld vanaf Leonsberg zodat ze ongeveer wist hoe laat we aan zouden komen. Onderweg werd er nog gedroogde vis gekocht bij een stalletje aan de kant van de weg.

Rond het middaguur kwamen we aan en we konden meteen aan tafel schuiven om te eten. Hun huis bleek prachtig te zijn, maar had nog wel een likje verf hier en daar nodig. Jeanne kreeg als cadeau een schilderij van hun huis die door Giny zelf was geschilderd.

Na het eten zijn we naar het werk van Gerard gegaan. Hij doet aan verkaveling van een plantage. Tevens houden ze koeien voor het vlees.

We hadden hier ook tonnen met water gehaald, want het was het droge seizoen en bij hun woning was het water bijna op. Die regenbui van vandaag was de eerste sinds tijden.

We zijn vanaf het werk van Gerard terug gaan lopen. Eenmaal terug ging Ellineke met Jeanne mee naar de mis en Gerard en Ben gingen de kavels bekijken. Giny en ik pasten op het huis en zaten lekker in de zon. We verhuisden naar de veranda. Vanaf de veranda hadden we zicht op de rivier. Het was bijna onwerkelijk dat we daar zaten. Nadat iedereen weer terug was, aten we een warm broodje met kaas en keken we nog even naar het weer. Het bleek dat het in Nederland erg koud was. Het sneeuwde. Heel vervelend!!!!

Dag 4 vrijdag 13 april 2001

Het weer was enigszins bewolkt met af en toe zon, maar toch het ideale weer om rood te worden. Dat bleek wel aan het eind van de boottocht die we voor de dag gepland hadden.

Om 10.30 uur konden we beginnen met de tocht. We gingen de rivier op en gingen een aantal plantages langs o.a Spierings, Margaretha, Marienbos en Katwijk.

Spierings was vroeger een citrusplantage. De citrusbomen stonden er nog.

Onderweg op het water kregen we gezelschap van drie dolfijnen. Die waren met ons aan het spelen, maar ze goed op de foto krijgen lukte niet echt. Tot ongeveer 14.30 uur zaten we op het water en daarna kwamen we weer terug op plantage Zorgvliet.

Daar kregen we Surinaamse soep met banaan en gerookte vis. Dat smaakte wel goed. Na het eten zijn we naar Alkmaar gelopen. Alkmaar was vlakbij Zorgvliet en het was ongeveer een kwartier lopen. We gingen op bezoek bij een voormalige collega van Ben. Het was leuk om die mensen bij hen thuis te ontmoeten. De verhalen van vroeger kwam snel weer boven.

Eenmaal terug speelden we spelletjes rummykub en klaverjassen. Het werd al snel donker en we zijn binnen verder gegaan want op de veranda was geen licht. Tot 23.00 uur zijn we doorgedaan, daarna hebben we ons bed maar weer opgezocht.

Wageningen- Nickerie

Dag 7 Maandag 16 april 2001

Ellineke had al navraag gedaan hoe laat en waar vandaan de bus naar Wageningen zou rijden. Die bus vertrok tussen 10.00 uur en 12.00 uur. Dat komt er in de praktijk dus op neer dat de bus er om 10.00 uur is en dat hij vertrekt als de bus vol is.

We waren bepakt en bezakt en kochten nog even voor vertrek een flesje soft en een broodje voor onderweg. Daar bleek zelfs extra vlees in de vorm van mieren bij te zitten. Erg lekker.

De bus vertrok uiteindelijk om 11.00 uur. Er zaten geen bekenden in de bus, maar er waren wel weer kennissen van kennissen. Wat dat betreft is Suriname net een klein gehucht.

Het zou ongeveer 3 uur rijden zijn naar Wageningen.

Tijdens de rit klonk er ineens een wakkermakende knal. Het bleek een lekke band te zijn. Deze pauze konden we meteen gebruiken als plaspaauze. De band was snel gewisseld doordat er vrienden van de chauffeur in de bus zaten.

We kwamen uiteindelijk omstreeks 15.00 uur in Wageningen aan. We zaten in het enige hotel dat het dorp bezit. Dat hotel heet "De wereld". Net zoals het hotel in Wageningen in Nederland. We bleken de enige gasten te zijn.

Ermie was de vrouw die het hotel beheerd en eigenlijk alles deed, van de boekhouding tot de huishouding toe. De eigenaar van het hotel zit een lange vakantie uit van 16 jr. in Parijs, dus ze had het oord voor zichzelf.

Nadat we even opgefrist waren, zijn we het dorp gaan verkennen. Het ziekenhuis, de school en de voormalige bioscoop. Er bleek een nieuwe tent in het dorp te zitten en daar zijn we even wat gaan drinken. Deze tent heet de "Upper 10".

Daar kwamen we de eerste bekende tegen, Het bleek meneer Woedli (fon) te zijn. Hij was een oude werkmaat van Ben. Hij was 40 jaar bij SML in dienst geweest. Toen we daar zaten kwam er een Nederlandse jongen aan die in Suriname geboren was en terug was om zijn geboorteplaats Wageningen te promoten in Nederland. Hij wilde een video maken en we moesten even op de video iets zeggen over Wageningen. Hij had het over een reünie van Oud-Wageningers die nu in Nederland woonden.

's Avonds zijn we op zoek gegaan naar een restaurant. Dat viel niet mee. We dachten bij een restaurant van kennissen te gaan eten, maar daar bleek je alleen 's middags te kunnen eten. Uiteindelijk kwamen we bij een Chinees terecht. Dit bleek een ongezellig en niet sfeervol gebouw te zijn.

Het eten was wel lekker, alleen vond Giny dat ze ook botten kon eten. Die bleven echter hangen in haar keel zodat de afsluiting van de maaltijd niet geheel zonder problemen verliep. Uiteindelijk zijn we teruggegaan en met enige moeite kreeg ze het bot eruit. (de onsmakelijke details laten we maar achterwegen)

Ook hier in Wageningen bleef het tot 's avonds laat lekker warm. Toen het eenmaal donker was, bleken er grote padden tevoorschijn te komen. Daar moest Giny niets van hebben. Zij is als de dood voor kikkers. Er bleken zelfs in de badkamer kikkertjes te zijn. Van die springkikkers met van die plakpoten. Gelukkig waren ze wel klein.

's Avonds kregen we bezoek van Roberto. Het blijkt nogmaals een klein wereldje te zijn. Hij is de reisleader van de Nederlandse groep die aan het eind van de middag aangekomen was en hij kende de familie van vroeger. Ook nu weer werden de herinneringen van vroeger opgehaald. Dat bleken er nog wel wat te zijn. Uiteindelijk is Roberto teruggegaan naar zijn groep en gingen we slapen.

Dag 8 Dinsdag 17 april 2001

Vanochtend zouden we regelen dat we per boot naar Cupido konden. We hadden eerst een ontbijt van verse broodjes en via Roberto konden we ook een boot regelen. We wachtten bij de aanlegsteiger. De groep van Roberto zwaaiden we uit en toen bleek dat we nog wel even moesten wachten, want de benzine was er nog niet. Die moest eerst gekocht worden, maar de schipper had daar geen geld voor en had een voorschot nodig van ons, maar durfde dat eigenlijk niet te vragen. Toen hij dat eindelijk toch deed, bleek het benzinestation tussen de middag gesloten te zijn. Al met al, echt Suriname. No spang!!!

Rond 13.00 uur vertrokken we eindelijk met een soort speedboot over de maratakkarivier. De schipper en zijn vrouw gingen mee en die had er wel zin in, althans de vaart had hij er wel in.

We maanden hem tot wat minder vaart, want we werden aardig nat en we hadden vakantie en dus geen haast. Uiteindelijk haalden we Roberto met zijn groep nog in. Die gingen per korjaal en dat ging toch wat langzamer, maar dan zie je wel meer van de omgeving.

Het weer bleek niet echt zonnig te zijn en zo af en toe kwam er toch wel een regenbuitje langs. We waren in een half uur bij Kupido en even later kwam Roberto met zijn groep voor de laatste keer voorbij. Kupido bleek en erg klein dorp te zijn met maar zo'n 40 bewoners. Die woonden allemaal naast elkaar en we zijn het dorp nog even doorgedaan. We kwamen ook een Indiaanse familie tegen die papegaaien ving voor de verkoop. Er waren groene papagaaitjes en ara's. Erg mooie beesten.

Kupido is een picknickplaats waar de familie vroeger ook wel eens geweest was. We hebben onze lunch gegeten en ons dagelijks portie lekker fruit genuttigd. Er werd nog gezwommen in de rivier en het was zoals vanouds.

We ontmoeten de kapitein van het dorp en bij een familie kregen we een cassavebrood te eten. Daar zit niet echt veel smaak aan als je het gewoon eet.

Omstreeks 17.00 uur zijn we teruggedaan naar Wageningen. Op de terugweg bleek onze schipper een jager te zijn en we zagen van alles. Hij vond het leuk dat wij ook zochten, maar hij was ons altijd voor. We zagen een ijsvogel, aapjes, een luiaard, die hing in een boom en een arend.

Dag 10 Donderdag 19 april 2001

We zouden om 08.00 uur opgehaald worden door een taxibusje die ons naar Nieuw Nickerie zou brengen.

We namen afscheid van Ermie en vertrokken uit Wageningen. Ermie zag haar enige gasten met enige spijt vertrekken.

We gingen eerst langs een bakoven(bananen) plantage. We konden daar zien hoe de bananenoogst werd gedaan. Vanaf de pluk tot aan de inpak.

We gingen door naar Nieuw Nickerie. Dit was de op een na grootste plaats in Suriname. Toen we aankwamen was het vergeleken met Wageningen een grote drukte. We stopten vlakbij een markt en daar was het aardig druk.

We kwamen uiteindelijk uit bij hotel "De Vesting". Dit was een hotel waar Giny vroeger al eens had gelogeed. Nadat we gesetteld waren en een biertje met de chauffeur hadden gedronken zijn we richting de bank gegaan om geld te halen. Giny en Ben konden nog steeds geen geld wisselen en leefden op het geld van Ellineke en Jantine.

Een creditcard in Suriname is dus niets waard. Nadat we weer geld hadden om te verbrassen zijn we naar de markt gegaan om daar even iets te eten. Bij een warung eten blijft een goed idee. Het bleek echter toen we nog wat winkels langs wilden gaan dat men siësta hield vanaf 13.00 uur en dan is er dus echt niets meer te beleven. Dan blijft er niks meer van de drukte over.

We zijn even het dropje doorgelopen en kwamen bij de haven uit. We zouden niet zo lang in Nieuw Nickerie zijn en wilden de zon onder zien gaan aan de Zeedijk. Vanaf de Zeedijk kijk je richting Guyana. We waren op tijd, maar de lucht bleek wat heilig te zijn. Toch was het wel mooi om te zien. Na de zon onder te hebben zien gaan, gingen we terug naar het hotel.

Dag 11 vrijdag 20 april 2001

We paken de koffers in en we regelden dat we die even kwijt konden in de keuken van ons hotel. Daarna zijn we weer even richting de markt gelopen.

We zochten de oppas van Ellineke; Nadirah. Die zou namelijk ook op de markt staan. Daar bleek ze inderdaad te staan. Ze was aardig veranderd na 30 jaar, dat is ook niet zo vreemd. We kochten van alles voor onderweg en voor in Nederland. We kregen ook van alles.

Het werd echter ook tijd om in de rij te gaan staan voor een kaartje. De kaartverkoop ging namelijk om 12.15 uur van start, terwijl de bus al om 13.00 uur zou vertrekken. Het bleek echter dat je ruim van tevoren in de rij moest gaan staan, omdat anders de kaartjes verkocht zouden zijn als je te laat was.

Het bleek dat er maar twee kaartjes per persoon gekocht mochten worden. Ben kon dat gelukkig regelen met iemand uit de rij. De mensen hier zijn behoorlijk behulpzaam. Uiteindelijk lukte het.

De bus kwam om 12.45 uur aan en we moesten op volgorde van nummer de bus in. Met bagage en al. De bus was stampvol. De tocht van 4 uur kon beginnen. Er zat van alles in de bus, o.a ook ouders met jonge kinderen. Dat zorgde wel voor enig vermaak.

De bus vertrok om exact om 13.00 uur. Niet te geloven.

De tocht verliep voorspoedig en er waren geen problemen. Bij aankomst in Paramaribo kreeg je bijna het gevoel dat je weer "thuis" kwam. Dit werd nu allemaal erg bekend. We konden lekker bijkomen op onze kamers. We hadden weer dezelfde kamers als voorheen. Ellineke belde naar Agnes, die ze de vorige vakantie in Suriname had leren kennen. We werden uitgenodigd om twee dagen met haar en haar familie mee te gaan naar een recreatiepark.

Ben en Giny hadden daar geen trek in. We zouden dus het weekend apart doorbrengen. We gingen eten bij de Rotishop, we hebben weer heerlijk Roti gegeten. Redelijk pittig, maar wel lekker. Voordat de poort sloot, waren we binnen en konden we gaan slapen.

Jungletour

Dag 14 maandag 23 april 2001

Het regende toen we wakker werden. Dat bleef helaas zo. We zouden met de jungletour beginnen, dus de regen kwam niet zo goed uit. E werden om 07.30 uur opgehaald door Boike en de familie Veenstra. Het regende nog steeds. We gingen onderweg en Boike legde ons het een en ander over Suriname uit. Via de zogenaamde "bosche-burg" gingen we richting Commewijne en Moengo. Net zolang totdat we aan de watergrens met Frans Guyana hadden bereikt. Dat was ongeveer 3 uur rijden.

De laatste inkopen werden gedaan, een korte plaspauze en toen konden we op zoek naar onze boot. We reden een stukje verder naar Papatam en daar lag onze korjaal klaar. Het was een vrij lange boot en wie dacht dat we de laatste regen hadden gehad kwam bedrogen uit.

Het begon ook hier weer te regenen. Der regenjassen konden al uitgepakt worden. Het bleek dat de familie Veenstra daar niet erg op voorbereid was. We gingen de boot in en de bagage ging onder een groot zeil. Het bleef regenen, zodat de eerste kilometers in de boot erg nat waren.

Er was een cake brake gepland, maar die brachten we uiteindelijk toch maar in de boot door, want alles was verder nat.

De omgeving was wel erg mooi, hoewel die, waarschijnlijk, in de zonneshijn mooier is.

We hadden een crew die bestond uit 2 kokkinnen en 2 gidsen en de kapitein.

De lunch brachten we wel aan de kant door, bij een goudzoekerdorp. De kokkinnen Telly en Ramona hadden alles klaargemaakt.

Na de lunch gingen we door naar Misabon. Dat was onze eerste overnachtingplaats.

Het bleek een houten hut te zijn aan de oever van de Marrowijnerivier met balken aan de zijkant zodat de hangmatten opgehangen konden worden.

De avond viel al vrij snel in en om ongeveer 19.00 uur was het donker. Er werd een lekkere maaltijd klaargemaakt in de open keuken en al vrij snel daarna vielen de eerste ogen dicht.

Dag 15 dinsdag 24 april 2001

Er werd behoorlijk wat afgesnurkt. Dat waren in ieder geval degene die wel sliepen. Dat zou wat worden de komende nachten.

Om jezelf op te frissen, kon je een duik in de rivier nemen. Dat was in ieder geval lekker verfrissend.

We kregen uitbreiding van de crew. Een nieuwe bootsman en zijn zoon Kumalu.

Nadat we weer de boot ingeladen hadden, vertrokken we richting onze tweede overnachtingsplek. We voeren verder de Marrowijnerivier over en bij een splitsing voeren we de Tapanahoniriver op.

Dat was ook de reden waarom we een andere bootsman hadden gekregen. Er zaten in deze dagtocht 12 stroomversnellingen, zogenaamde sula's. De nieuwe bootsman Atipai kende die sula's.

Het was vandaag een zonnige dag met wel wat wolken, maar dat was vanwege de hoge temperatuur niet erg.

De ene sula was nog spectaculairder dan de andere.

Een paar namen van deze sula's:

De Pedrosungu, gosoetoe, mambari, singatetee, poligoedoe in de Marrowijnerivier

En de Gwe, 1^e en 2^e kijookondesula in de Tapanahonirivier.

Omstreeks 15.30 uur kwamen we aan bij ons overnachtingkamp Poowi Tjon-tjon genaamd.

We sliepen hier in een voormalig restaurant en huidige jehovakerk. Dat was wel wat benauwder dan het vorige kamp.

De hangmatten werden weer opgehangen nu het nog licht was. We sliepen allemaal naast elkaar.

Na weer lekker gebaad te hebben in de rivier zijn we gaan eten. We aten rijst met bosvarken en saus met bananenballetjes. Dat smaakte prima.

Na het eten hadden we een culturele avond. Er was in het dorp naast ons iemand overleden en mogelijk zouden we naar zo'n ceremonie mogen kijken. Later hoorde we van Boike dat dat niet doorging, want de vrouw bleek een heks te zijn.

De ceremonie ging dus niet door en we kregen onze eigen vertelavond. De vervangende basja van het dorp kwam naar het verhaal luisteren.

De kapitein van onze boot was de verteller, Kumalu gaf dat door aan de basja van het dorp (assistent van de kapitein) en de basja gaf daarop dan weer commentaar en Ruben die vertaalde dat voor ons. Boike was er ook en hij vertelde ook af en toe een verhaal. Het verhaal ging grotendeels over de spin Anansie.

Dag 16 woensdag 25 april 2001

We zouden vandaag wat sportiever aan de slag gaan. Een heuse jungletocht gaan maken.

De Veenstra's sliepen wat langer uit met het gevolg dat we pas omstreeks 09.30 uur met de tocht konden beginnen.

We gingen per korjaal weer het water op en voeren 3 minuten op het water, totdat we aan de overkant aankwamen.

Daar begon de wandeling.

Die zou ongeveer een half uur duren en voerde naar een waterval.

Daarna weer een half uur terug.

We kregen een plaatselijke gids mee, die de waterval wist te vinden. Van tevoren was gezegd om goede schoenen aan te doen. Het was voor Boike ook de eerste keer dat hij richting deze waterval ging.

Na een half uur hadden we de waterval nog niet gevonden. We waren al wel een paar keer een stroompje water over gegaan en de voeten droog houden dat viel nog niet mee. Een uur later waren we er nog niet. De natuur was erg mooi, dus het maakte niet zo veel uit dat we langer wandelden. Het eerste gemakker kwam echter al wel.

Onderweg kregen we van alles te zien en te horen over bepaalde planten en bomen. Veel wild hebben we niet gezien. We kregen ook een korte cursus over hoe een mat gemaakt kan worden van een soort palmblad.

Zo'n anderhalf uur later klonk er ineens een schreeuw uit het oerwoud. Het bleek dat Maike op een slang was gaan staan, maar dat niet had gemerkt en dat meneer Veenstra haar daar even op attent maakte. Wel attent van hem, alleen nu hadden we echt de poppen aan het dansen.

Het "grappige" was dat er voor haar al een aantal anderen over datzelfde pad waren gelopen en die hadden geen slang gezien. Een foto maken van de slang zat er niet in, want die was zodanig geschrokken, dat hij al snel gevlucht was. We zijn er niet achter gekomen wat voor een slang het was geweest. Zo'n 2 uur later was de waterval nog niet in aantocht. Dat is natuurlijk wel een beetje vreemd als het maar een half uur lopen was geweest.

Boike en de gids gingen maar even vooruit om te kijken hoe lang de wandeling nog zou duren. Kumale was ook al vooruit gegaan, maar die hadden we in geen velden of wegen meer terug gezien. Na ongeveer een kwartier te hebben gewacht kwamen ze terug. Het was nog maar een kwartier lopen. Dat wilden we nog wel lopen en de waterval was inderdaad erg mooi. Je kon ook een kijkje nemen vanaf de bovenkant van de waterval. Sommige deden dat en andere namen een duik in het water beneden bij de waterval.

We zijn niet zo heel lang bij de waterval gebleven, want we moesten dezelfde weg ook weer terug en we hadden ook nog een middagprogramma. De terugweg ging voor de meesten wat sneller dan de heenweg. Nadat we weer terug waren bij ons kamp, kregen we de gelegenheid om zwemkleding aan te doen, want we zouden richting de Grand Olo gaan. Dat is een grotere en bredere waterval. Het was tevens het verste punt wat we zouden bereiken op deze rivier.

Het bleek een klein half uur varen te zijn en de waterval bleek inderdaad indrukwekkend. Je kon er per boot niet doorheen of omheen. We zijn er even geweest en hebben toen een stukje terug op een strandje de lunch gebruikt die Telly en Ramona hadden klaargemaakt. Dat smaakte weer prima.

Op dit strand bleken veel rode pitjes te liggen. Van die pitjes maakt men kraaltjes, waarna je daar dan weer een ketting of armband kan maken. We hebben wat pitjes verzamelt. De middag werd verder wat luierend doorgebracht.

Omstreeks 17.00 uur zijn we weer teruggegaan naar ons kamp. Het bleek daar te regenen.

We hebben gegeten en na het eten was er nog de gelegenheid om even te badderen in de rivier. Dat was heerlijk. Het was een rustige avond en we zijn redelijk op tijd gaan slapen.

Dag 17 donderdag 26 april 2001

Telly en Ramona waren het bed al vroeg uit om het eten voor ons klaar te maken. Wel luxe hoor, twee eigen kokkinnen.

Dat vroeg weggaan dat lukte echter niet. Het lag niet aan ons, maar Atipai en de kapitein waren weg.

Het bleek dat de "behekste" vrouw vandaag werd begraven. De dorpelingen hadden haar huis leeggehaald en alle spullen werden naar het dorp gebracht. De kapitein van het dorp zou beslissen wat er met de spullen zou gebeuren. Omdat de vrouw behekst was kreeg de familie in ieder geval de spullen niet.

Voor ons gevoel klopte er toch het een en ander niet en kwam het erg oneerlijk over. Je laat iemand behekst verklaren en je dorp, welke redelijk arm is, maak je wat rijker met spullen van iemand anders. We hebben nog even gekeken, maar het begon te regenen en er was niet veel te zien, dus hebben we de kapitein en Atipai opgespoord en zijn weggegaan.

We gingen aan de terugweg beginnen en kregen dus de sula's weer. We hadden er op een gegeven moment drie sula's achter elkaar: vader, moeder en zoon. De vader ging goed. Van de moeder werd gezegd dat die altijd wat moeilijker zijn en dat bleek ook wel. Dit was dezelfde sula als degene waar we op de heenweg tegen een rots voeren.

We moesten nu uitstappen en een stuk via het land lopen. De mannelijke crew zou met de boot de sula "overmeesteren". Dat viel nog niet mee. Ze kwamen vast te zitten in de moeder sula. We konden alleen vanaf de kant toekijken of het ze zou lukken om los te komen, zonder dat ze zelf omsloegen. Na enige tijd lukte dat en konden ze ons weer oppikken. Met vrouwen valt niet te spotten, dat zagen ze wel weer.

De laatste sula van deze drie was de zoon. De motor van de korjaal viel voor de sula uit, maar voordat we de zoon hadden bereikt kreeg Atipai de motor weer aan en konden we onze weg via de zoon vervolgen. De zoon gaf niet veel problemen, als je maar wist hoe je hem aan moest pakken.

Onderweg hadden we nog af en toe een bui.

We lunchten op een eiland die door de goudzoekers was achtergelaten. Dat was dus eigenlijk een berg gezeefd zand. Hier zou je dus niet veel goud meer in vinden.

We aten mislukte komkommer als groente. Dat smaakte echt mislukt. Het smaakte bitter. Het was voor het eerst dat een maaltijd niet echt lekker smaakte. (De Surinaamse komkommer heeft bittere uiteinden, die je eerst eraf moet halen en dan langs elkaar moet wrijven om de bittere smaak te verdrijven)

Na de lunch voeren we langs Stoelmanseiland. Daar werd even een plaspauze ingelast, waarna we een bezoek brachten aan het vliegveld. Dat was een stuk grasland wat vlak werd gehouden. Ben en Giny hadden hier wel eens geland.

Ellineke kocht hier haar eerste souvenir. Een pagaai en een krukje. Ook kocht Boike een pagaai, een verlaat cadeau voor zijn vrouw die al jarig geweest was. Een pagaai is een peddel voor een korjaal. De peddel wordt op maat gemaakt. We hebben een wandeling door het dorp gemaakt. Het was bijna een leeg dorp.

Na dit bezoek gingen we weer verder over het water.

Van water moet je plassen, zegt men. Nou dat klopt ook wel. Voor wederom een plaspauze gingen we even aan bij een goudzoekerboot. Het was daar een herrie van jewelste, maar het was wel interessant om te zien hoe dat in zijn werk ging. Na de blazen gelegegd te hebben konden we weer verder.

Het was nog maar een klein kwartiertje varen en toen kwamen we weer bij ons plekkie aan tegenover het dorp Luka Luka. Dat was het dorp van Atipai en zijn zoon Kumalu.

Eenmaal aan land bleef het regenen en we vormden een ketting om de goederen snel de boot uit te krijgen de hut in.

We gingen nog even op bezoek bij het dorp Luka Luka en we maakte kennis met de bewoners en uiteindelijk ook met de kapitein van het dorp. Kumalu was de basja van dit dorp. Dat houdt in dat hij een helper is van de kapitein.

In het dorp zaten een aantal bewoners om en TV heen. Dat is op zich natuurlijk niet zo bijzonder, maar nu wel. Die TV stond in een huis waar een gat in een muur was gemaakt. De Tv stond met het beeldscherm naar buiten toe, zodat iedereen er van buitenaf naar kon kijken. Een soort ouderwetse bioscoop. Er was ook niet veel aandacht voor iets anders dan de TV.

We gingen verder naar de kapitein van het dorp.

We gaven ook deze kapitein een flesje rum en die werd aanvaard. Vervolgens kwam hij met een fles drank aanzetten. Dat was een soort champagne en die dronken we met z'n allen leeg in een zojuist gekocht kom, gemaakt van een kokosnoot. Dit deden we nadat de kapitein een soort plengoffer had gebracht.

Daarna gingen we verder naar de plaatselijke kroeg. Die was niet echt berekend op meerdere gasten, zodat de bekers overal vandaan getoverd moesten worden. Het werd al vrij snel donker en we gingen terug naar Telly en Ramona die de maaltijd ondertussen klaargemaakt hadden. We aten saté met pindasaus, rijst en boudin. Dat smaakte goed.

Het was een beetje rommelig om met z'n 14-en aan een vrij kleine tafel te zitten, maar na enig heen en weer geschuif met de pannen at een ieder en werd het stil aan tafel.

Telly en Ramona waren pannenkoekjes aan het maken, maar het was niet helemaal duidelijk waar die voor waren. Na het eten konden we ons verkleden en opmaken voor het feest van 's avonds. We zouden een culturele avond hebben met muziek van de lokale bevolking van Luka Luka.

Rond 20.15 uur werden we met de boot overgebracht naar de overkant. Het was wel spannend, want het was pikdonker en je zag niets alleen een beetje verlichting dat van de overkant vandaan kwam. Kumalu had deze oversteek al vaker gemaakt en wist de weg op zijn duimpje.

Kumalu en Boike zaten beide in de band die de muziek zou verzorgen. We waren benieuwd.

Het was een wat rommelige avond met trommelmuziek. De bevolking van Luka Luka kwam niet echt vlot, want er was een film op TV en daar zaten de bewoners eerst naar te kijken. Dat was voor hen spannender, dan een dansavond met muziek.

Het begin was wat stroef, maar er werd steeds meer geswingd in de tent.

Nu werd het ook duidelijk waar de pannenkoekjes voor gebakken waren. Die konden we tijdens het feest eten. Na enige tijd hield de "oudere" garde het voor gezien en die werden per korjaal teruggebracht naar ons verblijf. De jongere garde bleef nog even.

De band hield het voor gezien en zette muziek op en dansten zelf ook mee. De bevolking van Luka Luka was uiteindelijk ook op komen dagen. Het was niet helemaal duidelijk of die voor de drank, de muziek of voor

het kijken naar de dansende bakra's kwamen, maar ze waren er in ieder geval.

We vermaakten ons prima, maar na enige tijd hielden wij het ook voor gezien. Zo rond 00.00 uur gingen ook wij terug per korjaal. Boike, Kumalu en Ruben gingen ook met ons mee.

Je snapt dat we aardig bezweet waren en we namen met z'n allen nog een duik in het water van de rivier. We moesten rustig aan doen, want er lagen al wat mensen te slapen in het dorp.

Daarna gingen we terug naar ons kamp. Het duurde even maar rond 01.00 uur zochten we de hangmat op en kon de rust beginnen.

Dag 18 vrijdag 27 april 2001

Vandaag de laatste dag van de tour.

We gingen vandaag terug naar Albina. Omstreeks 09.00 uur vertrokken we. We namen afscheid van Atipai. Hij ging niet mee naar Albina.

We namen afscheid van de kapitein van het dorp en gaven hem een flesje rum, als dank voor zijn gastvrijheid. Hij bedankte ons en wenste ons een goede reis terug. We gingen ook nog even langs de andere vrouw van de kapitein, daarna langs het eiland Langetabbetje.

Daar bezochten we de Granman van het eiland. Hij is de leider van het district.

Hij wilde weten wie we waren, wat we deden en waarom we naar Suriname waren gekomen. We kregen een drankje, rode wijn, aangeboden als afscheidsdrank.

Er werd nog een foto van het genomen, nadat we afscheid hadden genomen en die zou later nog naar hem opgestuurd worden.

Vandaag zat het weer mee. We hadden voor het grotendeel zon. Als lunchplaats kwamen we op een idyllisch eilandje. We aten BB+R. (bruine bonen en rijst. Nadat we even bij konden komen van de lunch, gingen we weer verder.

Er kwam aardig wat wind opzetten en we werden kletsnat van het opspattende water. Er kwamen soms hele golven de boot in. Niet altijd werden die gewaardeerd. De regenpakken kwamen maar weer te voorschijn.

Tegen de tijd dat we in Albina waren, waren we kletsnat. Het maakte daarbij niet uit of je voorin of achterin de boot zat.

We namen in Albina afscheid van Ruben en de familie Veenstra. Die gingen nog een dag door richting Galibi.

Nadat ook wij uit de boot waren gestapt, moesten we wachten totdat Boike er was met het busje. Dat duurde zo'n anderhalf uur. Kumalu en Ramona waren ook bij ons.
In Albina was genoeg te zien.

Het busje kwam maar Boike en Kumalu konden daarin niet mee. We namen afscheid van hen en we zouden ze zondagavond nog even zien. Dan zou Boike de evaluatieformulieren geven.
De terugweg werd ingezet en omstreeks 20.30 uur waren we weer terug bij het Stadje. We hebben eerst maar even de vuile was in de week gezet en zijn toen op zoek gegaan naar iets te eten. We zijn roti gaan eten.

Nadat we hadden gegeten en terug wilden naar het Stadje kwamen we Boike en Kumalu tegen op straat. Boike was met de auto en zijn zoon sliep achter in de auto. Het was wel frappant dat we nu juist hen tegen het lijf liepen.

Dag 21 dinsdag 1 mei 2001

De laatste dag van de vakantie.
Aan alle goede dingen komt een eind, dus ook aan deze vakantie.
We sliepen tot 07.00 uur en hebben als ontbijt fruit gegeten
Het brood was op en vandaag was het een feestdag dus waren de winkels ook gesloten.

Rond 08.00 uur gingen we naar de Waterkant voor een ontbijt. Er zouden festiviteiten zijn, maar er was nog weinig te zien toen we omstreeks 09.00 uur daar aankwamen.
Na een broodje gegeten te hebben namen we afscheid van de "opzichter" van de eettent en gingen door naar de Palmentuin. Er waren een paar standjes en er was ondertussen wat meer leven in de brouwerij gekomen. Er stond een muziekcorsps klaar om al spelend de stad in te gaan.

We zouden om 15.00 uur opgehaald worden om naar het vliegveld gebracht te worden.
We namen afscheid van de beheerder en vertrokken.
We gingen in de regen weg en kwamen op tijd aan bij het vliegveld.
Daar was het aardig druk. Na het inchecken hadden we een paspoortcontrole en daarna nog een bagagecontrole en toen pas

kwamen we in de wachtruimte met de winkels. Het was wel duidelijk waarom zo lang van tevoren op het vliegveld aanwezig moest zijn.

De laatste souvenirs, zoals een krukje en een horloge werden gekocht en ook werd van ons laatste geld Surinaamse snoepjes gekocht.

Nu was het geld echt op.

Het bleek buiten nog steeds te hoven en het leek wel of het steeds harder ging regenen. Het gevolg was wel dat het vliegtuig een uur vertraging had en we dus een uur later in het vliegtuig zaten.

We vertrokken om 21.00 uur.

We kunnen terugzien op een geslaagde vakantie!!!!

Jantine Pinas- van Dam

Noortje

Gebaseerd op een herinneringen van Frans Granier
geschreven door Esther Lijkwan

“Lieve Noortje,
Het is al weer lang geleden dat ik jou ontmoette, maar ik denk nog
steeds aan jou.”

Zo begon de brief in haar trillende hand. Het was een net wit briefpapier
met duidelijk geschreven letters in zwarte inkt erop.

Zo anders dan in de tijd dat hij hier was. Toen zag het papier er anders
uit, alles was anders. Ze tuurde weer naar de brief in haar door
ouderdom verrimpelde handen. Hoe had hij haar gevonden? Het was al
meer dan 60 jaar geleden.

“ Ik voelde me in de hemel toen ik vlak na vijf jaar erbarmelijke
oorlogstijd uit Nederland in Suriname aankwam. Het was prachtig, wat
een verademing.
Het was 1946 toen ik als soldaat gestationeerd werd in Paramaribo.
Voor twee hele jaren. Ik genoot.
Mijn hart licht nog steeds op als ik eraan terugdenk. Weet je nog wie ik
ben?

Ik zie dat Paramaribo helemaal veranderd is, het is een “wereldstad”
geworden. Toentertijd dat ik jou op straat ontmoette was alles nog zo
primitief. Er zijn allemaal plaatsen bijgekomen waar ik nog nooit van
gehoord heb. Er waren weinig wegen en winkels. De markt op Poele
Pantje, die was er al wel.
En Maxi Linder! De vrouw van plezier die voor alle zeelui wereldberoemd
was en voor veel vertier zorgde wanneer ze na hun lange reizen in de
haven aanmeerden.”

Er toverde zich een glimlach op haar gezicht. Hij herinnerde zich hun
ontmoeting nog. Frans Garnier, een aantrekkelijke jongen die ze op
straat had ontmoet.
Ze had hem aangesproken en meegebracht naar het simpele huisje van
haar moeder aan de Gravenstraat. Hij was een beetje magertjes had
haar moeder gezegd, die zelf een sterke en grote creoolse vrouw was.
Zij vond hem prima zoals hij was.

**“ Woon je nog steeds in het huisje achter op het erf, achter de huizen?
Dat huisje kon je met een paar man optillen en ergens anders
neerzetten. Ach het zal wel niet meer?
De tijden veranderen. En jouw lieve moeder, wat een goede vrouw was
dat!**

**'s Avonds zag je de vrouwen buiten zitten met een olielamp voor de
muskieten. Javaanse vrouwen en ze zongen. Echte Javaanse zang en dan
de trommels.**

**Met een lekker ritme. Door alles heen klonk Frank Sinatra. Voel je die
prachtige sfeer nog, Noortje, wanneer je, je ogen sluit? Ik zie alles nog
levendig voor me.**

**En die geur! De vrouwen die sjekkies rookten met kruidnagel erin. Ik
vond het een heerlijk luchtje. Ik kan me niet goed meer herinneren of jij
er ook van hield.”**

**Ze trok haar neus een beetje op bij de gedachten, aan haar was het niet
besteed geweest die vlijmscherpe en overheersende geur.**

**Ze vond het maar moeizaam te bevatten na zoveel jaren. Ze had een
brief gekregen. Een brief van hem, die Nederlandse soldaat.**

**Ze herinnerde zich de mooie tijden. Dat ze samen waren en genoten van
elkaars gezelschap, maar ook de nare, verdrietige perioden wanneer hij
weer voor maanden vertrok naar Nickerie of Albina.**

En dat gebeurde maar al te vaak.

**“ Ik heb er lang verdriet van gehad toen het over was tussen ons en jij
voor die Surinaamse jongen koos. Maar ik begreep je wel.**

**Ik was vaak weg, op patrouilles naar de Indianen in de dorpen diep in
het bos. Het moet zwaar voor je geweest zijn. Je bent het mooiste dat
me bijgebleven is van Suriname.”**

Er liep een traantje uit haar oog over haar wang.

**Hij was een lieve jongen. Toen lachte ze. Zat ze hier als tachtig jarige
nog een traantje te laten om een oude liefde van 60 jaar terug.**

Frans moest nu ook al in de tachtig zijn.

**“ Suriname was prachtig dat zeker. Soms was het wel zwaar als we ons
een weg moesten banen door de jungle met een kapmes en een kompas.
We zagen krokodillen, gieren en hordes van apen.**

**Ik herinner me die patrouille nog goed toen we gered werden door een
Indiaan na dagen te hebben rondgezworven zonder voedsel.**

**En de schildpaddensporen die we zagen bij Springland in Brits Guyana.
Nu heet het niet meer zo geloof ik, toch Noortje?**

Op het strand zagen we gigantische sporen in het zand die ze maakten toen ze eieren kwamen leggen. Mooi hoor.
De eieren heb ik ook gezien. De bosneger die met ons mee was, groef ze op en nam ze mee. Ze schenen erg duur en een lekkernij te zijn.”

Hij kon zich nog veel erg goed herinneren dacht Noortje bij zichzelf. Het was altijd al een pientere man geweest.

“In Nickerie had je de wolken van muskieten. Je werd er gek geprikt en kreeg er een dikke kop van. En 's morgens als je die plaag had overleefd, dan kreeg je meestal weer een andere plaag van hele kleine vliegjes die dwars door je muskietennet heen vlogen. En die beten je dan weer lek. Cica's heetten ze geloof ik?”

Ze glimlachte en mompelde in zichzelf: “Nee joh, gekkie. Dat zijn Mapira's waar jij het over hebt.” Ze wist dat het in Nickerie veel erger gesteld was met de muskieten dan in Paramaribo. Doordat het dichtbij de zee lag en er veel zwampen in het gebied waren.

Ze haalde haar leesbril even van haar hoofd en veegde met haar hand langs haar bezwete voorhoofd. Ze kon steeds minder goed tegen de hitte van de tropen, nu ze ouder werd.

Toen ze merkte dat zo de letters begonnen te dansen op het papier en ze, ze niet meer kon onderscheiden, zette ze vluchtig de bril weer op en las verder.

“ Aan de franse kant, bij Albina was altijd wel iets aan de hand. We werden er heen gestuurd om de grens te bewaken, want er gebeurde daar echt vanalles. Ik vond het leuk om daar heen te gaan. De drank was er erg goedkoop, dus nou dan wist je het wel! En Albina was toen een prachtige badplaats.
Hoe is het nu in Paramaribo?”

Ze keek uit het raam en zag het stof op de weg opwaaien toen er een grote, gele Fernandes truck langsreed. Paramaribo was niet meer zo schoon en mooi aangelegd als in die goede oude tijd. Ze had dat altijd jammer gevonden.

Vroeger waren de bomen netjes aangepland en sierden de weinige lanen, nu waren er naar haar gevoel veel te veel auto's.

“ Weet je Noortje, ik kan nog bijna het frisse biertje proeven dat je me aanbood in de bar. Je zorgde goed voor ons. We hadden het niet breed, de soldaten. Enkel een gulden per dag. Dat was zelfs toen geen vetpot. En het eten in het kampement was vreselijk, de vieze aardappelen.

Ik genoot van mijn vrije tijd in Paramaribo en het onveilig maken van het stadje. Soms zelfs zo erg dat ik er zwaar voor gestraft werd. Kun je,

je dat nog herinneren? Die 14 dagen dat ik in Fort Zeelandia heb doorgebracht?”

En of ze zich dat nog kon herinneren. Ze had het vreselijk met hem te doen gehad en had niets kunnen doen. Ze mocht onder geen beding bij hem in de buurt komen.

Hij had wachtdienst gehad op het gouvernementsgebouw en was achter een pilaar in slaap gevallen in plaats van te posten.

“ Ik was niet blij toen de officier van parket me vond achter die pilaar en me wreed wakker schudde en me daarna vroeg wat ik eigenlijk aan het doen was. Wat een vraag!

De volgende dag moest ik me melden bij kapitein Elstak op rapport en de straf was 14 dagen streng arrest.”

Ze kon het zich nog herinneren als de dag van gisteren.

Hij werd 14 dagen opgesloten in een hele kleine cel op Fort Zeelandia. Die cellen waren erg smerig en er stond enkele een houten brits en een emmer in wist ze. Net alsof hij een echte oorlogsmisdadiger was geweest!

“ Ik had helemaal geen uitzicht in die vieze cel en ik moest zelfs de veters uit mijn schoenen halen en mijn riem afgeven. Ze waren bang dat ik me zou ophangen. Zelfmoord zou plegen. Alsof dat ooit in me op zou komen!

Maar ik had wel gratis eten en drinken!”

Ze giechelde, hij had nog steeds dezelfde gekke humor.

Wat was ze blij met deze brief. Er kwamen zoveel herinneringen boven. Niet alleen aan hem, maar ook aan de goede oude tijd, toen Paramaribo er naar haar mening veel beter uit had gezien.

Ze keek weer uit het raampje, naar de lachende schoolkinderen in hun uniformen die elkaar uitdaagde.

Wat was de tijd veranderd.

“ En weet je Noortje, ik hoorde laatst iemand verkondigen dat als je eenmaal eens in Suriname bent geweest, je als met een virus besmet bent. Je komt er nooit meer vanaf. Dat raak je nooit meer kwijt. Het blijft eeuwig in je hart spoken. Net als jij. De liefde.

Dag lieve Noortje, ik had je graag nog eens willen ontmoeten, maar met mijn 83 jaar is het moeilijk nog naar Suriname te reizen.”

Een diep gevoel van warmte overmande haar, toen ze de brief in het mahonie houten kistje stopte. Een zwaar gekuch kwam uit de kamer naast haar en ze snelde er heen met een glaasje water.

**Bij het bed streelde ze over de plakkerige haren van de oude man onder haar. Hij zuchtte en ze gaf hem een slokje water.
Toen viel hij vredig weer in slaap.
En ze nam plaats op de stoel naast het bed.
Langzaam droomde ze op weg naar vroeger.**

Esther Lijkwan

<http://www.colourfulsuriname.com/>

[Tips en virtuele tours door Suriname](#)

Wil je naar **Suriname** op vakantie of voor stage en wil je goed voorbereid op stap en geld besparen? Of gewoonweg alles te weten komen over dit fantastische land?

Lees dan de meest recente en uitgebreide **reisgids voor Suriname** van **Esther Lijkwan**: (klik op de onderstaande **blauwe titel** van het boek)

[“Colourful Suriname, de longen van de aarde”](#)

Wil je gratis tips en feitjes en cadeautjes over Suriname ontvangen in een gratis nieuwsbrief?

[Klik dan hier!](#)

Belangrijk!

Verdien geld met dit e-book!

Ik geef je toestemming om dit boek te verkopen tegen elke prijs die je maar wilt. Dit houdt in dat je het boek mag verkopen op eBay, op je eigen website of aan je mailinglijst, hoe je maar wilt.

Je mag het boek ook gratis weggeven.

Je mag er dus mee doen wat je wilt, zolang de inhoud niet gewijzigd wordt!

Extra voordeel voor de lezer is dat ik ze levenslang zal voorzien van nieuwe updates van dit boek. Komen er nieuwe reisverhalen bij, dan krijgen ze gratis de updates toegestuurd.

Je verkoopt dus ook een stukje kwaliteit.

Daarnaast kunnen zij het zelf ook weer doorverkopen wanneer zij dat zouden willen. Ze beschikken net als jij over de Master Resell Rights.

Succes

Esther Lijkwan

**Heel veel
plezier
gewenst in
Suriname!**

Esther

9 89769 00001 31